

Výkon státní správy na malých obcích

Výzkumná zpráva 2025

Obsah

Poslání ochránce.....	3
Slovník užitých pojmů.....	4
Seznam použitých zkratk 5	5
Úvodní slovo	6
Shrnutí	9
Právní úprava.....	10
Výzkum	13
1. Struktura obcí ve vzorku	13
2. Přínos agend státní správy vykonávaných na malých obcích	15
3. Zátěž agend státní správy vykonávaných na malých obcích	18
4. Výkon státní správy.....	21
5. Personální zabezpečení agendy státní správy	26
6. Podpora státu v oblasti výkonu agend	28
7. Úřední hodiny	35
8. Informace o starostech a obcích	37
9. Další témata	39

Poslání ochránce

Již od roku 2001 ochránce chrání osoby před nezákonným či jinak nesprávným jednáním nebo nečinností správních úřadů a dalších institucí.

Od roku 2006 ochránce plní úkoly národního preventivního mechanismu podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Systematicky navštěvuje zařízení, v nichž se nacházejí osoby omezené na svobodě, a to jak z moci úřední, tak v důsledku závislosti na poskytované péči.

V roce 2009 byl ochránce pověřen rolí národního orgánu pro rovné zacházení a ochrany před diskriminací (equality body). Přispívá tedy k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor. Za tím účelem poskytuje pomoc obětem diskriminace, provádí výzkum, zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací a zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty.

Od roku 2011 ochránce rovněž sleduje zajištění cizinců a výkon správního vyhoštění.

Počínaje lednem 2018 zastává ochránce také funkci monitorovacího orgánu pro naplňování práv zakotvených Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením a pomáhá také cizincům-občanům Evropské unie, kteří žijí nebo pracují v České republice. Poskytuje jim informace o jejich právech a pomoc při podezření na diskriminaci z důvodu státní příslušnosti.

Ke zvláštním oprávněním ochránce patří právo podávat Ústavnímu soudu návrhy na zrušení podzákoných právních předpisů, právo vedlejšího účastenství před Ústavním soudem v řízení o zrušení zákona či jeho části, právo podat správní žalobu k ochraně veřejného zájmu či návrh na zahájení kárného řízení s předsedou či místopředsedou soudu. Ochránce také může příslušnému úřadu doporučit vydání, změnu či zrušení právního nebo vnitřního předpisu. Doporučení ke změně zákona podává vládě.

Ochránce je nezávislý a nestranný, z výkonu své funkce je odpovědný Poslanecké sněmovně, která ho zvolila. Má jednoho voleného zástupce, kterého může pověřit výkonem části své působnosti. Se svými poznatky ochránce průběžně seznamuje veřejnost prostřednictvím médií, internetu, sociálních sítí, odborných seminářů, kulatých stolů a konferencí. Nejdůležitější zjištění a doporučení shrnuje zpráva o činnosti veřejného ochránce práv předkládaná každoročně Poslanecké sněmovně.

Slovník užitých pojmů

Přenesená působnost – agenda státní správy, jejíž výkon stát přenesl na obce nebo kraje (typicky agenda projednávání přestupků nebo stavebního řádu); rozsah vykonávané agendy se liší zejména podle typu obce.

Samostatná působnost – agenda, o které si obec rozhoduje sama (např. nakládání s obecním majetkem nebo tvorba obecně závazných vyhlášek).

Smíšený model veřejné správy – systém, ve kterém orgány územní samosprávy (obce a kraje) vykonávají jak samostatnou působnost (samosprávu), tak přenesenou působnost (státní správu).

Jedničková obec, obec I. typu – obec s běžným obecním úřadem, který vykonává základní rozsah státní správy.

Dvojková obec, obec II. typu – obec s pověřeným obecním úřadem, který vykonává širší okruh státní správy oproti běžnému obecnímu úřadu. Státní správu vykonává nejen pro obvod své obce, ale i pro jedničkové obce ve svém obvodu.

Trojková obec, obec III. typu – obec s rozšířenou působností; vykonává nejširší okruh státní správy. Vykonává ji nejen pro sebe, ale i pro všechny jedničkové a dvojkové obce ve svém obvodu.

Uvolněný starosta – starosta, který je pro výkon své funkce uvolněn ze svého dosavadního zaměstnání; funkci vykonává jako hlavní zaměstnání.

Neuvolněný starosta – starosta, který není pro výkon funkce uvolněn a svou funkci vykonává vedle svého zaměstnání nebo podnikatelské činnosti.

Tajemník obecního úřadu – nejvyšší úředník obce, který je podřízený starostovi a který odpovídá za plnění úkolů úřadu v samostatné i přenesené působnosti; není-li funkce tajemníka zřízena, plní jeho roli starosta.

Příspěvek obcím na výkon státní správy – finanční prostředky, které dává stát obcím na výkon státní správy.

Czech POINT – kontaktní místo veřejné správy, na kterých si občané mohou požádat o výpis z veřejných i neveřejných rejstříků a registrů a učinit podání vůči státní správě.

Seznam použitých zkratek

ORP – obec s rozšířenou působností, trojková obec, obec III. typu

ZOZ – zkouška zvláštní odborné způsobilosti

Úvodní slovo

V roce 2000 došlo k vyhlášení obecního zřízení,¹ krajského zřízení,² zákona o hl. m. Praze³ a zákona o okresních úřadech.⁴ Uvedenými zákony se reforma územní veřejné správy započatá po roce 1989 dostala do konečné fáze; zakončení reformy představovalo zrušení okresních úřadů⁵ a zřízení obcí s rozšířenou působností (ORP)^{6,7} na sklonku roku 2002. Výsledkem reformy se stal smíšený model územní veřejné správy stojící na obcích a krajích.

Novela obecního zřízení z roku 2002 ustanovila tři druhy obecních úřadů, které se liší podle rozsahu vykonávané státní správy:

- obecní úřad (jedničková obec nebo obec I. typu),
- pověřený obecní úřad (dvojková obec nebo obec II. typu),
- obecní úřad obce s rozšířenou působností (trojková obec nebo ORP nebo obec III. typu).

Smíšený model územní veřejné správy nepředstavuje unikum. S uvedeným modelem se lze setkat ve většině evropských zemí.⁸ Za unikum lze označit velké množství obcí, které vykonává státní správu. Česká republika má 6 233 obcí,⁹ ze kterých více jak polovina (cca 3 400) má méně než 500 obyvatel.¹⁰ Veškeré dosavadní pokusy o redukci narazily na odpor samospráv.

V této souvislosti není bez zajímavosti, že v minulosti proběhlo několik pokusů malým obcím výkon státní správy odebrat. Pokaždé neúspěšně, protože se obce, případně

1 Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

2 Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

3 Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

4 Zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech.

5 Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

6 Zákon č. 313/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

7 Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem.

8 PRŮCHA, Petr. K otázkám organizace současné místní a regionální samosprávy, konference Dny práva – 2008. Text je dostupný zde: <https://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/prucha.pdf> (ověřeno dne 13. května 2024).

9 Počet obyvatel (občanů ČR) v obcích: <https://www.mvcr.cz/soubor/cr-pocet-obyvatel-k-1-1-2024-xlsx.aspx> (ověřeno dne 13. května 2024).

10 Počet obyvatel (občanů ČR) v obcích: <https://www.mvcr.cz/soubor/cr-pocet-obyvatel-k-1-1-2024-xlsx.aspx> (ověřeno dne 13. května 2024).

zájmová sdružení územních samospráv navrhované změně bránily. Za zmínku stojí *Návrh optimalizace sítě matričních úřadů*¹¹ z roku 2018, podle kterého mělo dojít ke zrušení cca 400 z celkových cca 1 300 matričních úřadů.¹² Návrh narazil na odpor zástupců samospráv a neprošel.¹³ V nedávné době podobná situace nastala v souvislosti s přijetím nového stavebního zákona,¹⁴ který v původní verzi navrhoval odebrat agendu stavebního řádu všem obcím a přenést její výkon čistě na státní úřady.¹⁵ Ani tento návrh neprošel.

Výzkumná oblast

Výzkum se zaměřuje na výkon přenesené působnosti (státní správy) na malých obcích, tedy obcích I. a II. typu. Pozornost je věnována tomu, jak obce vnímají nároky spojené s výkonem státní správy, zejména pokud jde o finanční zajištění odborně způsobilých pracovníků a technické vybavení nezbytné pro výkon státní správy. Výzkum zkoumá, do jaké míry představuje výkon přenesené působnosti pro obce zátěž a jaké konkrétní podoby tato zátěž nabývá.

Součástí výzkumného problému je rovněž i břemeno odpovědnosti: v obcích s pověřeným obecním úřadem a v ORP se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu. Ostatní obce zřizovat funkci tajemníka nemusí.¹⁶ Tajemník obecního úřadu zajišťuje výkon státní správy.¹⁷ Není-li funkce tajemníka zřízena, což se týká právě malých obecních úřadů, plní jeho roli starosta.¹⁸ Starosta tak vedle politické odpovědnosti v oblasti samosprávy, přebírá i odpovědnost za výkon státní správy. Výzkum se proto zaměřuje na situaci menších obcí, kde funkce tajemníka nebývá zřízena a kde odpovědnost za výkon státní správy přebírá starosta.

Další rovinnou výzkumného problému představuje otázka, zda a jaké výhody obce s výkonem přenesené působnosti spojují a zda tyto výhody vyvažují nároky a zátěž spojené s výkonem státní správy. Zaznívají argumenty blízkosti úřadu pro občany nebo znalost místních podmínek při rozhodování. Uvedené výhody se v dnešní době nejeví jako zásadní. Obecní úřady – mimo ověřování listin a podpisu – nevykonávají (zásadní) státní správu (např. kácení dřevin mimo les nebo vedení evidence obyvatel), kterou by

11 Návrh je dostupný zde: <https://www.mvcr.cz/soubor/informace-k-optimalizaci-matricnich-uradu-v-cr.aspx> (ověřeno dne 13. května 2024).

12 Tamtéž.

13 <https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-matriky-rusit-nebude-zmeni-se-pouze-jejich-financovani.aspx> (ověřeno dne 13. května 2024).

14 Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon.

15 <https://www.uur.cz/media/bjlp0glt/03-novasoustava.pdf> (ověřeno dne 13. května 2024).

16 Ustanovení § 110 odst. 1 obecního zřízení.

17 Ustanovení § 110 odst. 4 písm. a) obecního zřízení.

18 Ustanovení § 110 odst. 3 obecního zřízení.

občan vyžadoval opakovaně. Typický příklad opakovaného požadavku představuje žádost o vydání občanského průkazu (cestovního dokladu) nebo přepis motorového vozidla. Všechny tyto úkony ale dělají obecní úřady ORP, kam lidé z obce stejně musí zajet. Znalost místních podmínek lze nahradit dostatečnou mobilitou pracovníků příslušného úřadu.

Cílem výzkumu bylo zjistit, jaký postoj zauímají obce I. a II. typu k výkonu přenesené působnosti (státní správy) a jaká je úroveň jejich zatížení při jejím vykonávání. Výzkum jsme realizovali formou online dotazníkového šetření, které bylo rozesláno obecním úřadům obcí I. a II. typu.

Průběh výzkumu

Dotazník jsme zaslali dvěma skupinám respondentů. První skupinu tvořily všechny obce II. typu, které zároveň nejsou obcemi III. typu – celkem 183 obcí. Sběr dat probíhal v průběhu dubna 2025 a v květnu 2025. Celkem odpovědělo 140 těchto obcí, což představuje návratnost 77 %, odhadovaná statistická chyba tak činí přibližně ± 4 %¹⁹.

Druhou skupinu tvořily všechny obce I. typu, kterých bylo celkem 6 075. Dotazník jsme sbírali během dubna 2025. Odpověď poskytlo 2 191 obcí I. typu, což znamená návratnost 36 %, odhadovaná statistická odchylka se pohybuje okolo ± 2 %²⁰.

Výzkumný soubor tak tvoří odpovědi obcí I. a II. typu, které se zapojily do dotazníkového šetření. V případech, kdy obec na některou z otázek neodpověděla, nebyla do vzorku pro tuto konkrétní otázku zahrnuta. Z tohoto důvodu se mohou počty odpovědí mezi jednotlivými otázkami lišit.

19 Při 95% intervalu spolehlivosti.

20 Při 95% intervalu spolehlivosti.

Shrnutí

- (1) **Obce nevnímají přenesenou působnost jako jeden celek, ale jako soubor různě náročných agend.** To, zda je výkon státní správy pro obec zatěžující, závisí především na tom, o jakou agendu jde. Za **nejvíce zatěžující** považují přibližně dvě třetiny obcí agendy **projednávání přestupků** (69 %) a **veřejného opatrovnictví** (61 %).
- (2) Dvě agendy, které obce nejčastěji hodnotily jako nejvíce zatěžující, nejčastěji také označily jako **málo přínosné pro jejich občany**. Takto přibližně dvě pětiny obcí vnímaly **veřejné opatrovnictví** (39 %) a **projednávání přestupků** (38 %).
- (3) Postoje starostů k rozsahu přenesené působnosti se liší podle velikosti obce. **Menší obce častěji zpochybňují samotnou potřebu výkonu přenesené působnosti** – u obcí do 300 obyvatel se přibližně u desetiny (11 %) z nich objevuje požadavek na její úplné zrušení, přičemž s rostoucí velikostí obce tento postoj postupně slábne. U větších obcí se požadavek na zrušení přenesené působnosti téměř nevyskytuje.
- (4) **Rozšiřování přenesené působnosti je doménou především větších obcí**, kde s rostoucím počtem obyvatel roste i ochota převzít další agendy; u obcí nad 5 000 obyvatel tuto možnost zmiňuje více než pětina starostů (20 % až 26 %).
- (5) **Vnímání dostatečnosti příspěvku na výkon státní správy se systematicky liší podle velikosti obce. Menší obce častěji uvádějí, že příspěvek plně pokrývá náklady na výkon státní správy;** u nejmenších obcí tento názor zastává přibližně čtvrtina respondentů (okolo 28 %), přičemž s rostoucí velikostí obce jeho podíl postupně klesá a u obcí nad 5 000 obyvatel se tento názor prakticky nevyskytuje.
- (6) Současně platí, že **u větších obcí** (nad 3 000 obyvatel) již převažuje hodnocení, že finanční příspěvek **náklady nepokrývá** nebo je **pokrývá pouze v omezené míře**, a to přibližně u dvou třetin obcí (61 %). S další velikostí obce se tento podíl dále zvyšuje, až dosahuje devíti desetin obcí nad 10 000 obyvatel (90 %).
- (7) **Menší obce častěji než větší hodnotí metodickou podporu jako plně dostačující, zatímco u větších obcí je tento postoj spíše výjimečný.** V kategorii menších obcí (do 3 000 obyvatel) považuje metodickou podporu za plně dostačující přibližně pětina obcí (18–25 %). S rostoucí velikostí obce podíl těchto hodnocení klesá a u největších obcí (nad 10 000 obyvatel) již není metodické vedení jako dostatečné pro všechny agendy hodnoceno ani v jednom případě.

Právní úprava

Systém výkonu státní správy obcemi stojí na třech typech obcí, které se liší rozsahem vykonávané agendy – jedničkové, dvojkové a trojkové obce. Jedničkové obce s obecním úřadem vykonávají základní rozsah státní správy, dvojkové obce o něco rozšířený a trojkové obce plný rozsah.

Systém výkonu státní správy postavený na třech typech obcí se jeví jako přehledný. Ve skutečnosti tomu tak není. Některé agendy státní správy vykonávají obce bez ohledu na skutečnost, o jaký typ se jedná. Jedná se zejména o agendu matrik, stavebního úřadu a ověřování podpisu či kopie listiny. Seznam obcí vykonávající tyto agendy stanoví prováděcí předpisy.²¹

Výzkumem jsme nechtěli získat detailní informace o všech agendách, které obce vykonávají. Zaměřili jsme se jen na některé. Vybrané agendy můžeme rozdělit do dvou částí. Do první spadají agendy nejčastější a nejbližší běžné agendě „malé obce“. Jde o agendy, se kterými se obce setkávají denně a které současně představují i nejčastější kontakt občana s obecním úřadem – tedy evidování trvalého pobytu, ověřování podpisu a ověřování listin, kácení dřevin nebo kontaktní místo veřejné správy (CzechPoint).

Ve druhé skupině se nalézají kvalifikovanější agendy přenesené působnosti, které podle nás vyžadují vyšší odbornost, ale současně nejde o agendu, kterou by obec vykonávala jednou za delší čas. Jedná o agendu stavební, matriční, přestupkovou agendu, silničního správního úřadu a veřejného opatrovníka.

Každý obecní úřad

- je příslušný k řízení o **přestupcích** proti pořádku ve státní správě spáchaných porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje, proti pořádku v územní samosprávě, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku;²²

21 Příloha č. 1 vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

Příloha č. 1 vyhlášky č. 26/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu.

Příloha č. 1 vyhlášky č. 130/2024 Sb., o stanovení obecních stavebních úřadů.

Příloha vyhlášky č. 535/2020 Sb., o seznamu obecních úřadů a úřadů městských částí nebo městských obvodů, které jsou kontaktními místy veřejné správy.

22 Ustanovení § 60 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

- rozhoduje o zařazení pozemní komunikace do kategorie místních komunikací a o vyřazení místní komunikace z této kategorie, a vykonává působnost **silničního správního úřadu** ve věcech místních komunikací s výjimkou věcí, o kterých rozhoduje obecní úřad ORP;²³
- ve svém správním obvodu, nejde-li o území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území, **povolují kácení dřevin mimo les a ukládají náhradní výsadbu.**²⁴ Uvedené neplatí v případě, kdy se o povolení kácení dřevin mimo les a uložení náhradní výsadby rozhoduje pro záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko nebo jeho část, které se nacházejí na území chráněné krajinné oblasti, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti;²⁵
- je **ohlašovnou,**²⁶ která zapisuje²⁷ a ruší údaj o trvalém pobytu.²⁸

Každá obec vykonává funkci **veřejného opatrovníka;**²⁹ výkon této funkce je výkon v přenesené působnosti.³⁰

Vybrané obecní úřady jedničkových a dvojkových obcí plní roli

- matričních úřadů,³¹
- stavebních úřadů,³²
- na úseku ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a ověřování pravosti podpisu,³³

23 Ustanovení § 40 odst. 4 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

24 Ustanovení § 76 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

25 Ustanovení § 76 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny.

26 Ustanovení § 2 písm. d) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel.)

27 Ustanovení § 10 odst. 5 zákona o evidenci obyvatel.

28 Ustanovení § 12 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel.

29 Ustanovení § 471 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

30 Ustanovení § 149b odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

31 Ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, a příloha č. 1 vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

32 Ustanovení § 30 odst. 3 písm. b) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, a příloha č. 1 vyhlášky č. 130/2024 Sb., o stanovení obecních stavebních úřadů.

33 Ustanovení § 1 odst. 1 písm. d) zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), a příloha č. 1 vyhlášky č. 26/2001 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu.

- kontaktního místa státní správy.³⁴

Příspěvek na výkon státní správy³⁵

Státní správu chápeme jako službu, kterou si stát u obcí objedná a za poskytování této služby by měl platit. Tato platba se nazývá příspěvek na výkon státní správy.

Dlouhodobě se v odborné debatě objevují tvrzení, že příspěvek neodpovídá reálným nákladům obcí – zejména větší města uvádí, že na výkon státní správy doplácí z vlastních rozpočtových prostředků.

Nadto platná právní úprava nehovoří o „plné úhradě nákladů“ spojených s výkonem přenesené působnosti, ale pouze o „příspěvku na výkon státní správy“.³⁶ Termín „příspěvek“ přitom implicitně naznačuje, že se nejedná o stoprocentní kompenzaci reálných nákladů. Stát a zákonodárce předpokládají, že obce musí výkon přenesené působnosti alespoň zčásti financovat z vlastních daňových příjmů.

Dotazy na příspěvek jsme se proto snažili zjistit, jak moc příspěvek náklad na výkon státní správy pokrývá. Zda platí, že stát na obce přenáší své povinnosti bez odpovídající finanční kompenzace.

Metodické vedení

Obce mají při výkonu státní správy nárok na metodické vedení.³⁷ Prvořadým smyslem metodického vedení je zajistit jednotný výkon státní správy napříč celou republikou, aby dva různé úřady při řešení skutkově shodného případu dospěly ke shodnému závěru a nedocházelo k nepřijatelným rozdílům v rozhodovací praxi.

Z našeho pohledu metodika plní – zejména pro malé obce s nízkým počtem zaměstnanců – ještě jednu důležitou funkci. Pro tyto obce nepředstavuje metodika pouze nástroj sjednocování aplikační praxe, ale mnohdy i klíčovou oporu pro orientaci v legislativě a procesních postupech. Metodické vedení funguje jako pomyslná plovací vesta, která je drží nad hladinou velmi komplexního a neustále se vyvíjejícího prostředí přenesené působnosti a chrání je před tím, aby se v něm „utopily“. Zajímalo nás, zda obce metodické vedení obce považují za dostatečné.

34 Ustanovení § 8a odst. 2 písm. d) a odst. 4 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, a příloha vyhlášky č. 535/2020 Sb., o seznamu obecních úřadů a úřadů městských částí nebo městských obvodů, které jsou kontaktními místy veřejné správy.

35 Ustanovení § 62 zákona o obcích.

36 Ustanovení § 62 zákona o obcích: „Obce obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti.“

37 Ustanovení § 61 odst. 3 zákona o obcích.

Výzkum

Tato kapitola prezentuje výsledky dotazníkového šetření zaměřeného na výkon přenesené působnosti (státní správy) v obcích I. a II. typu. Ve výzkumu jsme zjišťovali, jaký postoj zauímají obce těchto typů k výkonu státní správy a jak hodnotí míru svého zatížení při jejím vykonávání. Výzkumný soubor tvoří odpovědi obcí I. a II. typu, které se do šetření zapojily. Pokud obec na některou z otázek neodpověděla, nebyla pro danou otázku do analytického vzorku zahrnuta; z tohoto důvodu se mohou počty odpovědí mezi jednotlivými otázkami lišit. Kvantitativní výsledky jsme doplnili o vybrané komentáře respondentů, které ilustrují praktické zkušenosti obcí s výkonem jednotlivých agend.

Výzkum strukturujeme do následujících tematických kapitol:

- Struktura obcí ve vzorku (kapitola 1), popisující základní charakteristiky obcí zapojených do výzkumu.
- Přínos agend státní správy vykonávaných na malých obcích (kapitola 2).
- Zátěž agend státní správy vykonávaných na malých obcích (kapitola 3), věnující se tomu, do jaké míry obce jednotlivé agendy považují za zatěžující.
- Výkon státní správy (kapitola 4), popisující různé aspekty spojené s výkonem přenesené působnosti.
- Personální zabezpečení agendy státní správy (kapitola 5), zaměřené na to, do jaké míry se obcím daří personálně zajistit výkon státní správy.
- Podpora státu v oblasti výkonu agend (kapitola 6), která se věnuje hodnocení metodické a finanční podpory ze strany státu.
- Úřední hodiny (kapitola 7), představující organizaci úředních hodin ve vztahu k dostupnosti obecního úřadu.
- Informace o starostech (kapitola 8), poskytující základní kontextové údaje o osobách odpovědných za výkon státní správy na úrovni obcí.
- Další témata (kapitola 9), shrnující podněty a komentáře respondentů, které se objevily nad rámec strukturovaných otázek dotazníku.

1. Struktura obcí ve vzorku

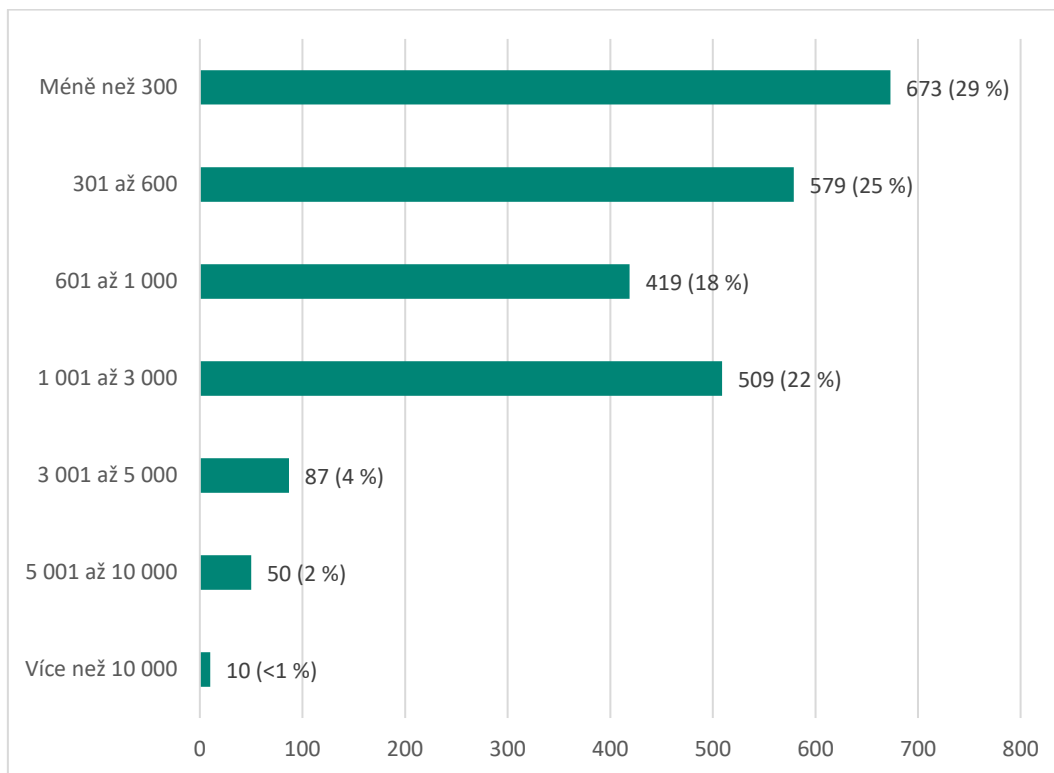
V první kapitole představujeme základní charakteristiky obcí zahrnutých do výzkumného vzorku, konkrétně struktura obcí podle počtu obyvatel, typ obecního úřadu a krajská příslušnost zkoumaných obcí.

Zjišťovali jsme strukturu obcí dle počtu obyvatel (graf 1). Více než čtvrtina (29 %) zúčastněných obcí má méně než 300 obyvatel, čtvrtina má 301 až 600 obyvatel. Obcí

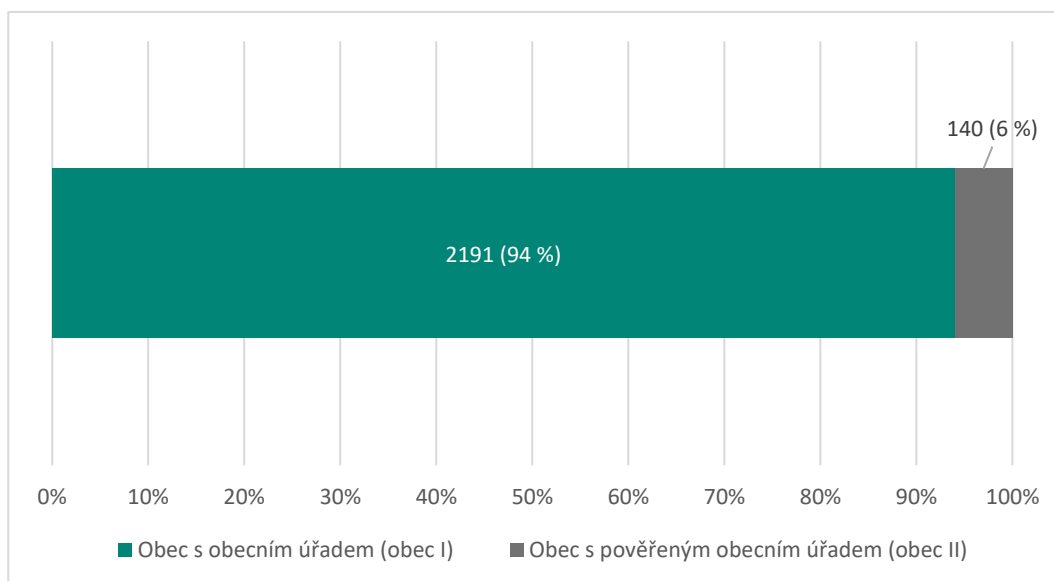
s 601 až 1 000 obyvateli je méně než pětina (18 %), 1 001 až 5 000 obyvatel má více než pětina (22 %). Obcí s více než 3 000 obyvatel bylo ve vzorku méně než desetina (7 %).

Graf 1: Struktura obcí I. a II. typu ve výzkumném vzorku podle počtu obyvatel (N = 2327)

Většina obcí (94 %) jsou obce s obecním úřadem, tedy obce I. typu (graf 2). Přibližně každá dvacátá je obec s pověřeným obecním úřadem (6 %).

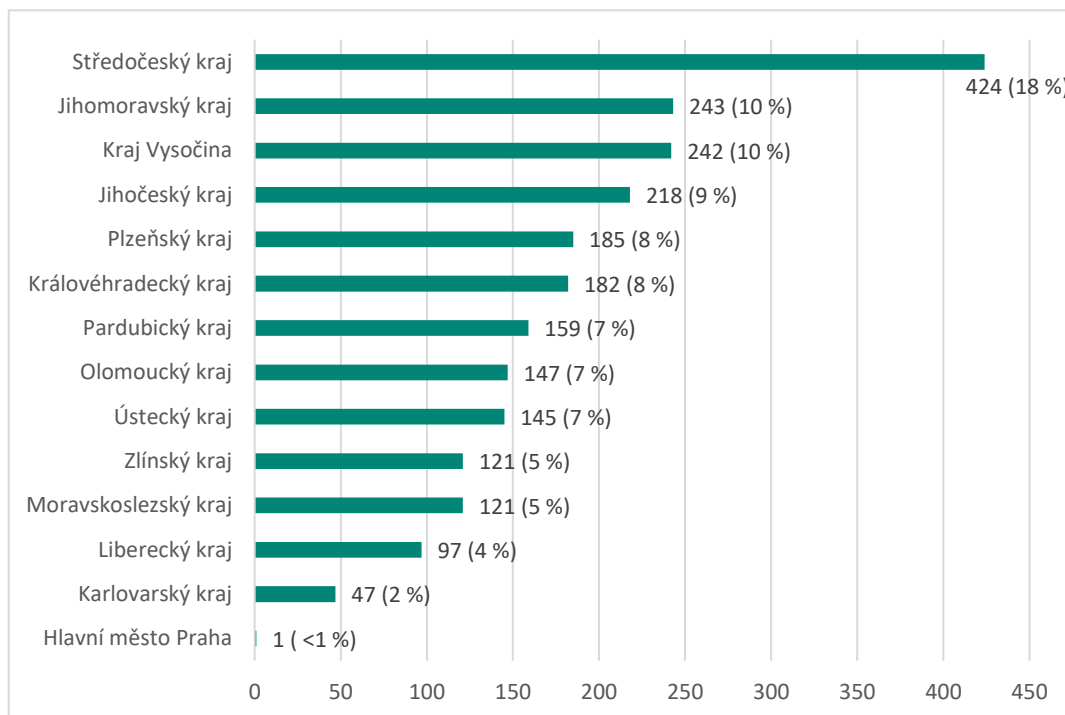
Graf 2: Rozdělení obcí I. a II. typu ve vzorku podle typu obecního úřadu (N = 2331)

Sledovali jsme také krajskou příslušnost obcí zapojených v šetření (graf 3). Téměř pětina z nich je z kraje Středočeského (18 %). Desetina obcí je z kraje Jihomoravského (10 %) a Kraje Vysočina (10 %). A naopak, nejméně obcí bylo z kraje Libereckého (4 %) a Karlovarského (2 %).

Graf 3: Krajská příslušnost obcí I. a II. typu zapojených do šetření (N = 2331)

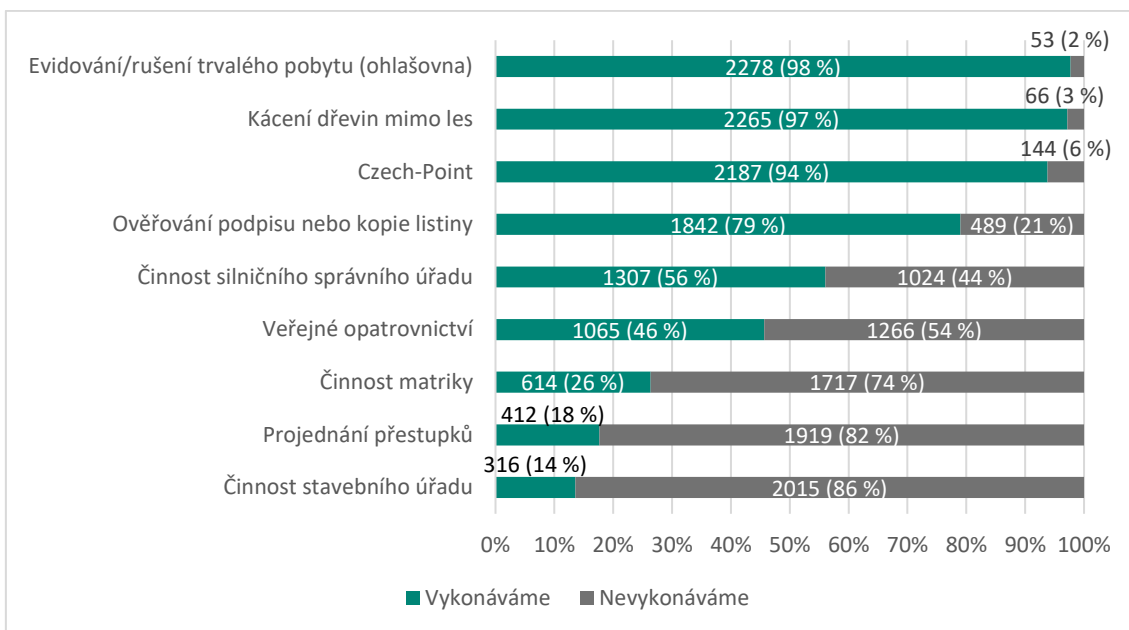
2. Přínos agend státní správy vykonávaných na malých obcích

Kapitola se zaměřuje na přínos agend státní správy vykonávaných obcemi I. a II. typu. Nejprve představujeme přehled činností, které obce vykonávají, a následně analyzujeme, jak obce hodnotí jejich přínos.

Graf 4 zobrazuje, jaké činnosti státní správy obce vykonávají. Většina obcí vykonává evidování/rušení trvalého pobytu (98 %), kácení dřevin mimo les (97 %) a Czech-Point (94 %). Významná část (79 %) obcí se věnuje ověřování podpisů a kopiím listin, více než polovina (56 %) vykonává činnost silničního správního úřadu. Veřejné opatrovnictví uvedla téměř polovina (46 %) obcí. Naopak méně časté jsou činnosti matriky, kterou uvedla více než čtvrtina obcí (26 %) a projednávání přestupků, které uvedla méně než pětina obcí (18 %). Pouze necelá šestina (14 %) obcí uvedla činnost stavebního úřadu.

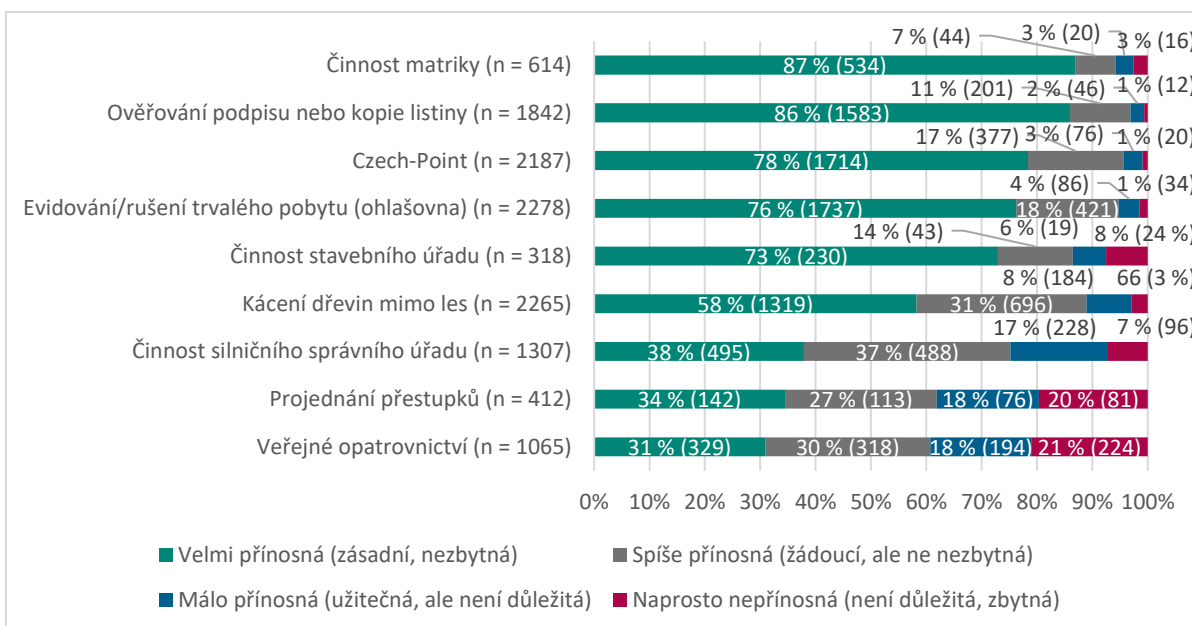

Graf 4: Počet činností státní správy vykonávaných obcemi I. a II. typu (N = 2331)

Následující graf zobrazuje (graf 5), jak obce vnímají přínos agend státní správy, které vykonávají. Za velmi přínosnou považují nejčastěji činnost matriky (87 %), ověřování podpisu nebo kopie listiny (86 %). Více než dvě třetiny obcí hodnotí jako velmi přínosné také Czech POINT (78 %), evidování/rušení trvalého pobytu (76 %) a činnost stavebního úřadu (73 %). Více než polovina (58 %) hodnotí jako velmi přínosné kácení dřevin mimo les. Naopak pouze přibližně třetina obcí považuje za velmi přínosnou činnost stavebního úřadu (38 %), projednávání přestupků (34 %) a veřejné opatrovnictví (31 %). Naopak za naprosto nepřínosné hodnotila přibližně pětina obcí veřejné opatrovnictví (21 %) a projednávání přestupků (20 %).

Graf 5: Vnímaný přínos výkonu agend státní správy na obcích I. a II. typu (N = 2331)

V některých případech obce ve svých komentářích výslovně uváděly, že vnímají výkon přenesené působnosti jako službu občanům, která má smysl zejména v menších komunitách díky znalosti místních poměrů a vstřícnému přístupu úřadu.

„Naši občané jsou velice rádi za služby státní správy, které nabízíme. Zejména jim vyhovuje, že jim vycházíme vstříc časově (mimo úřední hodiny, večer když se vrátí z práce, o víkendy). Jsme jim blíže.“

Obec I. typu

Tento motiv se objevoval i v dalších odpovědích, často s důrazem na možnost řešit agendu mimo standardní úřední hodiny.

„Výhodou pro občany, kteří si potřebují vyřídit některou z agend státní správy (typicky výpisy z Czech POINTU), je možnost přijít na náš obecní úřad i mimo úřední hodiny. Pokud je někdo z pracovníků OÚ přítomen, požadavky se snažíme vyřešit hned.“

Obec I. typu

Jako nejčastěji vnímané užitečné agendy se v komentářích objevovaly především služby Czech POINT a ověřování podpisů nebo kopií listin. Některé obce však zmiňovaly i rozporuplné vnímání některých agend – například evidenci či rušení trvalého pobytu (tzv. ohlašovnu) nebo agendu matriky. Zatímco některé obce je vnímaly jako přínosné, jiné je označily za problematické a zatěžující.

„Činnost matriky je pro naše občany přínosem, ale ne nezbytností“

Obec I. typu

Podobně ambivalentní přístup se objevil u agendy silničního správního úřadu a kácení dřevin mimo les. Ačkoli tyto agendy bývají označovány za náročné na výkon, některé obce jejich existenci zároveň obhajují z hlediska přínosu pro občany.

„Nejvíce zatěžující agendou je agenda silničního správního úřadu a kácení dřevin mimo les, nicméně z pohledu přínosu pro občana považují tuto agendu za žádoucí k výkonu v obci.“

Obec I. typu

Další respondenti však upozorňovali, že některé agendy nejsou pro jejich obec příliš relevantní vzhledem k nízkému počtu případů, s nimiž se v praxi setkávají:

„Další výkony agend jako činnost silničního SÚ či kácení dřevin mimo les nejsou v obci vzhledem k jednotkám případů tolik podstatné.“

Obec I. typu

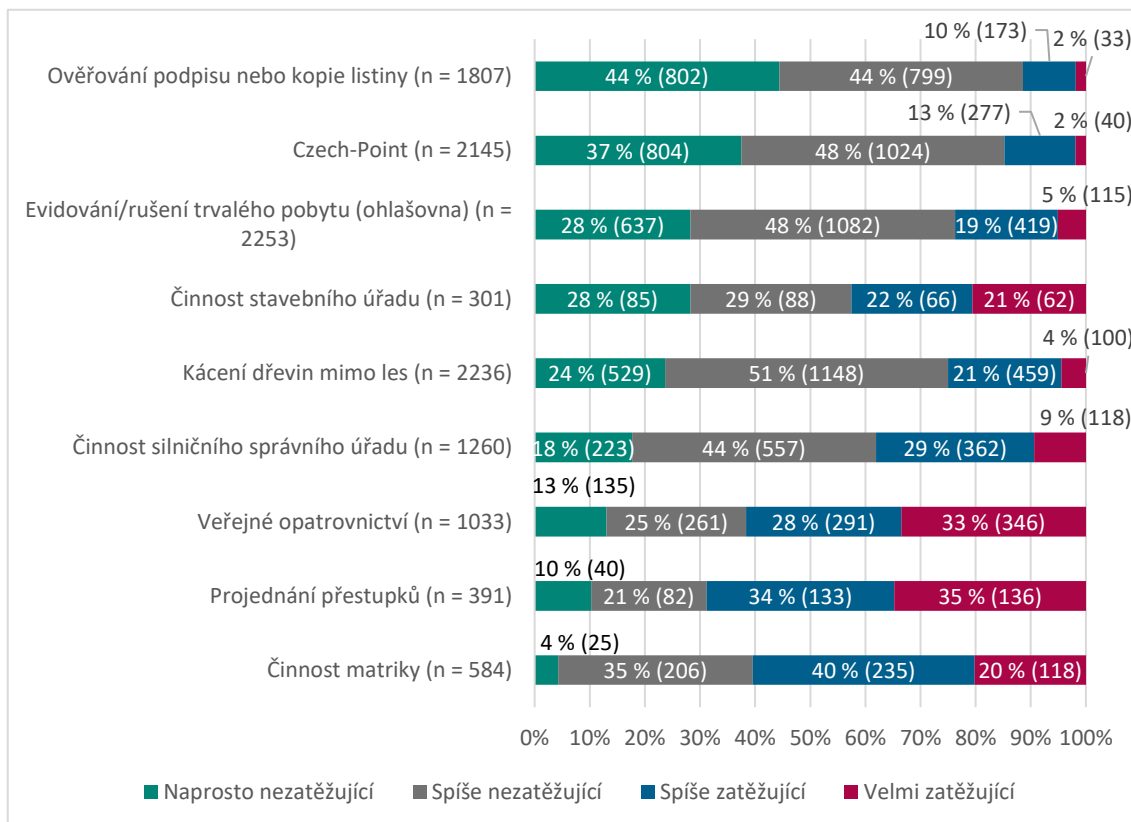

3. Zátěž agend státní správy vykonávaných na malých obcích

Tato kapitola se zaměřuje na to, jak obce I. a II. typu zatěžuje výkon agend státní správy. Analyzovali jsme, do jaké míry jsou jednotlivé agendy obcemi považovány za administrativně a odborně náročné, a identifikujeme hlavní faktory, které k této zátěži přispívají. Zjišťování míry zátěže je klíčové pro pochopení toho, jak obce prakticky zvládají výkon přenesené působnosti.

Graf 6 zobrazuje míru vnímané administrativní zátěže jednotlivých agend vykonávaných obcemi. Jako nejméně zatěžující hodnotili starostové agendu ověřování podpisu nebo kopie listiny. Více než čtyři pětiny obcí (88 %) uvedly, že ji považují za naprosto nezatěžující nebo spíše nezatěžující. Naopak přibližně dvě třetiny obcí označují jako (spíše i naprosto) zatěžující agendy činnost matriky (60 %), projednávání přestupků (69 %) a veřejné opatrovnictví (61 %).

Graf 6: Vnímaná zátěž výkonu agend na obcích I. a II. typu (N = 2331)

Také v komentářích se opakovaně objevovala kritika konkrétních agend, které jsou pro malé obce náročné nebo zatěžující. Nejčastěji šlo o veřejné opatrovnictví, dále pak přestupkovou agendu a rušení trvalého pobytu (viz kapitola 9. Další témata). K výkonu veřejného opatrovnictví uvedl starosta jedné obce:

„Nejvíce zatěžující je pro nás výkon veřejného opatrovníka. Jsem toho názoru, že tuto činnost by měli vykonávat na ORP (obcích s rozšířenou

působností – pozn. autora), kde jsou zřízeny sociální odbory. Pro obce I. typu je tato činnost naprosto neadekvátní a velmi zatěžující.“

Obec I. typu

Přestupkové řízení starostové popsali jako obzvláště náročné z hlediska odbornosti i efektivity.

„Nejvíce zatěžující agenda jsou přestupky. Jsou náročné na kvalifikaci a řízení o přestupcích je složité a jako "malý soud" a naprosto bez efektu. Měla by se rozšířit kompetence policie a nezatěžovat obec.“

Obec II. typu

Některé obce uvedly, že si výkon vybraných agend zajišťují prostřednictvím veřejnoprávních smluv, nejčastěji s ORP.

Jako problematické hodnotily obce také agendy vykonávané s velmi nízkou četností. Obce v takových případech ztrácejí přehled o legislativě, procesních krocích i správné aplikaci pravidel, což zvyšuje náročnost každého jednotlivého případu.

„Agendu státní správy vykonává náš úřad jen zřídka. S touto agendou máme jen málo zkušeností a tak při každém rozhodnutí musíme věnovat spoustu času na nastudování dané agendy.“

Obec I. typu

„Starosta malé obce musí státu a státním institucím poskytovat velmi mnoho informací a různé podklady v rozsahu podobném jako velké obce. Jejich četnost je samozřejmě malá. Starosta se ale vždy musí seznámit se všemi zákonnými předpisy, aby postupoval správně. Nízká četnost je tu z tohoto hlediska spíše zátěží. Na velké obci mají agendu rozdělenou jednotliví referenti, kteří ji opakuji každodenně, a je pro ně rutinou.“

Obec I. typu

Dalším opakovaně zmiňovaným důvodem zvýšené zátěže u některých agend byla často se měnící legislativa a nutnost neustále sledovat právní úpravy. Pro malé obce s omezeným personálním zajištěním je obtížné v těchto změnách udržet přehled a správně je aplikovat. Obce v této souvislosti zmiňovaly především agendy, jako je veřejné opatrovnictví, agenda silničního správního úřadu nebo kácení dřevin mimo les.

„Nejvíce zatěžující agendou je agenda silničního správního úřadu a kácení dřevin mimo les, nicméně z pohledu přínosu pro občana považují tuto agendu za žádoucí k výkonu v obci. U těchto agend dochází k častým změnám legislativy a je pro nás obtížné změny reflektovat.“

Obec I. typu

„Agendy, které provádíme jednou za x let pro nás jsou velmi zatěžující z důvodu změn v zákoně a nutnosti hledat jestli se po x letech nezměnil zákon. Agendy typu opatrovnictví, zvláštní příjemce důchodu, činnost silničního správního úřadu atd.“

Obec I. typu

Z komentářů rovněž vyplývá, že kromě častých legislativních změn obce pociťují jako zátěž i rostoucí administrativní náročnost a celkovou složitost výkonu státní správy. Obzvláště malé obce s omezeným personálním zázemím často čelí přetížení a nedostatku kapacit. Starostové a úředníci tak volají po zjednodušení postupů a snížení míry byrokracie.

„Agenda státní správy je dle mne dosti komplikovaná. Myslím, že by se jednotlivé kroky daly zjednodušit.“

Obec I. typu

„Zjednodušení pro OÚ (obecní úřad – pozn. autora) i občany, když jsem začínal ve funkci starosty, postačoval jeden úředník na částečný úvazek, nyní nestačí jeden úředník na plný pracovní úvazek.“

Obec I. typu

Vedle častých legislativních změn a přemíry byrokracie, obce poukazovaly rovněž na nedostatečné metodické a odborné vedení, zejména v době zavádění nových agend. Malé úřady často postrádají jasné a srozumitelné instrukce, což zvyšuje jejich zátěž a nejistotu při výkonu přenesené působnosti.

„Neustálý nárůst agend pro malé úřady a s tím spojené problémy s včasným seznámením a proškolením úředníků. Uvítali bychom před spuštěním nových agend nejprve pořádné seznámení a proškolení s danou problematikou i praktické ukázky.“

Obec I. typu

„ ... žádná agenda nemá dostatečné metodické vedení = 100 stránek metodiky "pdf" není dostatečné metodické vedení = v jednoduchosti je síla = balast není metodika“

Obec I. typu

„Metodiky či informace přicházejí, avšak mnohdy v nesrozumitelné formě. Na obci nejsme právníci ani IT specialisté.“

Obec I. typu

Z komentářů je zřejmé, že problémem není pouze objem agend přenesené působnosti, ale také jejich komplexita, proměnlivost a chybějící podpůrná infrastruktura.

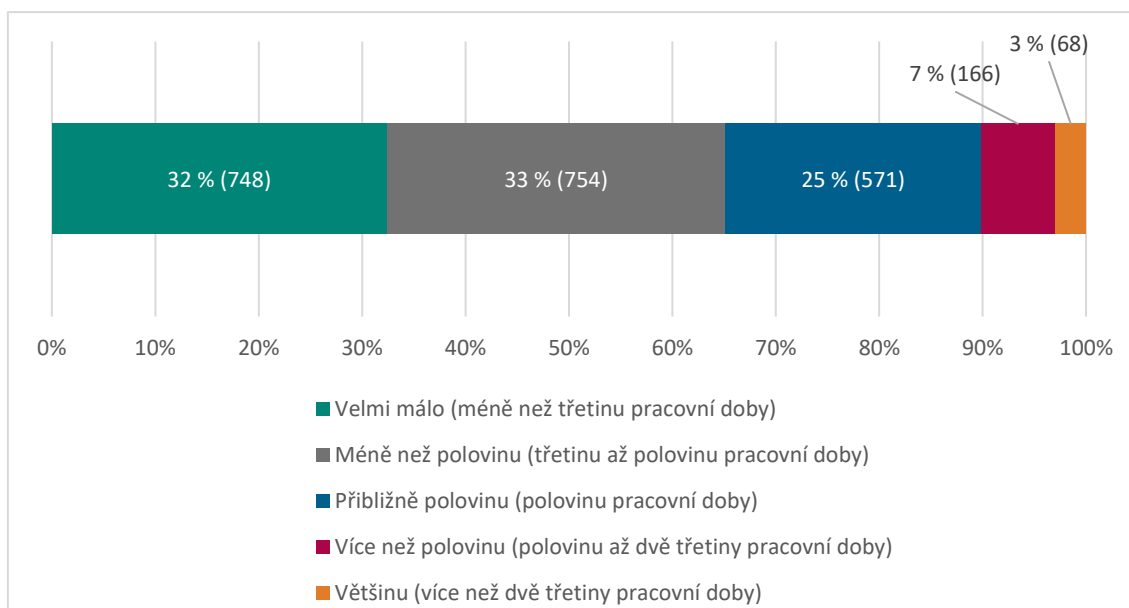
V prostředí malých obcí, kde chybí specializovaní pracovníci a kde se každá agenda vykonává jen velmi omezeně, představuje tato situace významnou zátěž z hlediska času i z hlediska odbornosti a právní jistoty.

4. Výkon státní správy

Pro pochopení dopadů přenesené působnosti na fungování obcí je třeba nahlédnout nejen na míru zátěže, ale i na její faktický rozsah a intenzitu. Tato kapitola představuje rozsah výkonu přenesené působnosti na obcích I. a II. typu z hlediska časové náročnosti, rozhodovací činnosti a postojů starostů k současnému nastavení agend státní správy. V ní analyzujeme, jaký podíl pracovního času obce výkonu státní správy věnují, kolik rozhodnutí v této oblasti vydávají a s jakou frekvencí čelí odvoláním. Současně se věnujeme preferencím starostů ohledně možných změn rozsahu přenesené působnosti. Celou kapitolu doplňuje kvantitativní zjištění o kvalitativní komentáře, které reflektují kapacitní a odborná omezení zejména malých obcí.

Graf 7 ukazuje vnímaný podíl pracovního času věnovaného výkonu státní správy na obcích. Velmi málo času (tedy méně než třetinu pracovní doby) věnuje státní správě zhruba třetina obcí (32 %). Podobný poměr obcí stráví výkonem státní správy třetinu až polovinu pracovní doby (33 %). Čtvrtina obcí převedenou působnost řeší přibližně polovinu času (25 %). Více než polovinu času pak necelá desetina (7 %) obcí, většinu času věnuje státní správě několik desítek obcí (3 %).

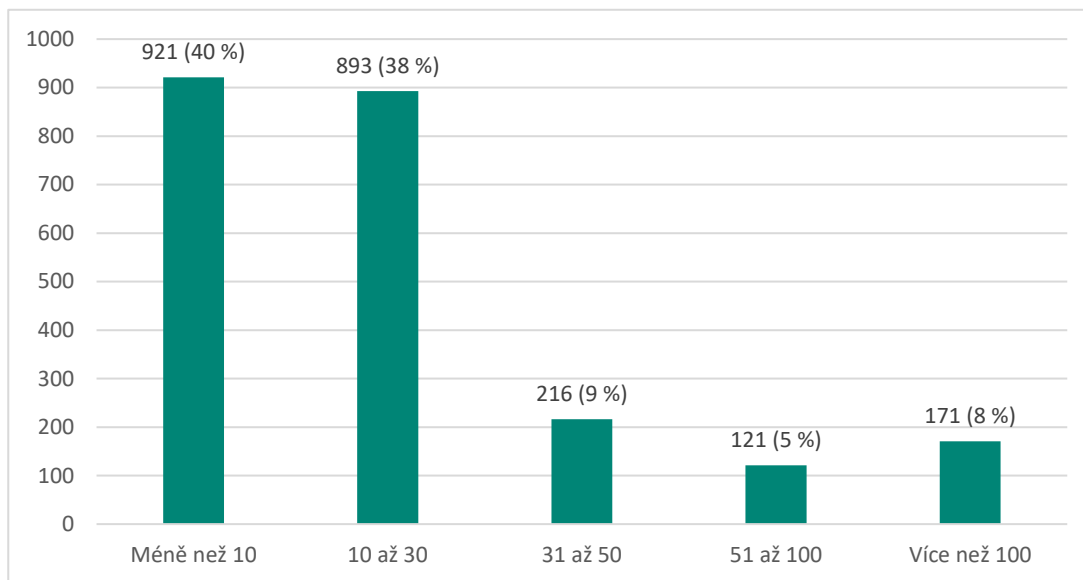
Graf 7: Vnímaný podíl pracovního času věnovaného výkonu státní správy na obcích I. a II. typu obcí (N = 2307)

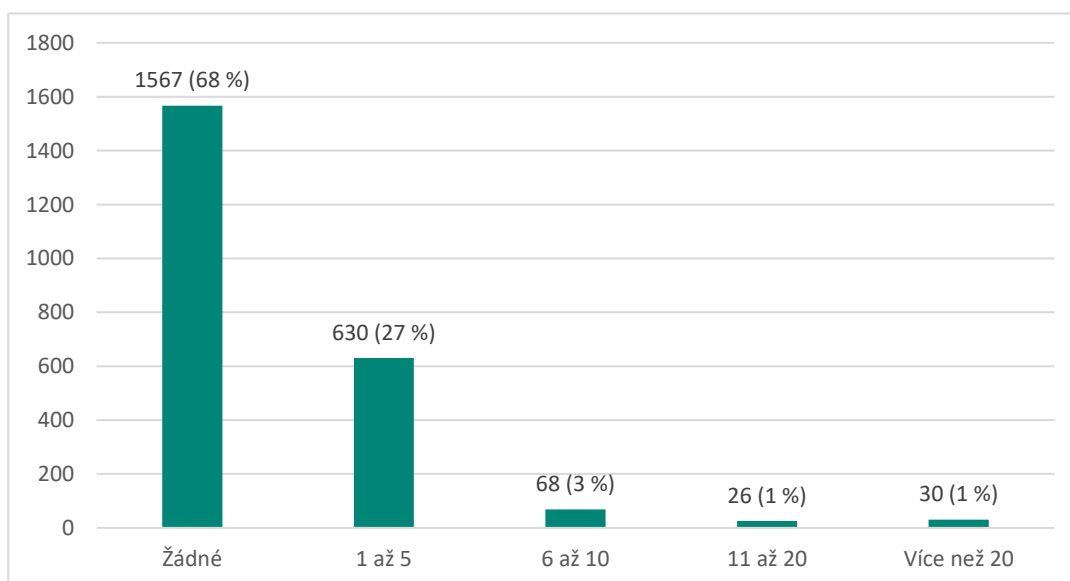
Následující graf ukazuje odhad počtu rozhodnutí, které obce vydají za rok (graf 8). Více než tři čtvrtiny z nich uvedlo, že vydalo méně než 30 rozhodnutí (78 %). Více než 100 rozhodnutí vydala necelá desetina (8 %) obcí.

Graf 8: Odhad počtu rozhodnutí vydaných obcemi I. a II. typu za jeden kalendářní rok (N = 2331)

Graf 9 ukazuje odhad počtu odvolání na rozhodnutí vydaných obcemi za jeden kalendářní rok. Více než dvě třetiny (68 %) obcí odvolání na své rozhodnutí neobdrželo. Více než čtvrtina (27 %) obcí obdržela do pěti odvolání. A více než deset odvolání obdrží ročně jen minimum obcí (2 %).

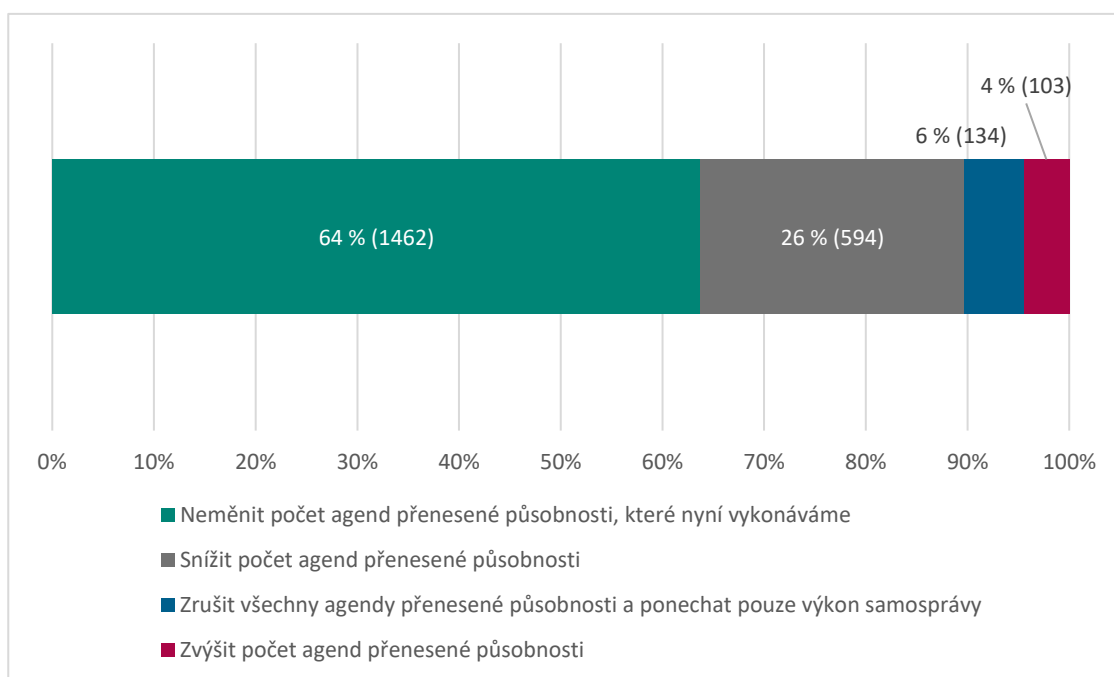
Graf 9: Odhad počtu odvolání na rozhodnutí vydaných obcemi I. a II. typu za jeden kalendářní rok (N = 2321)

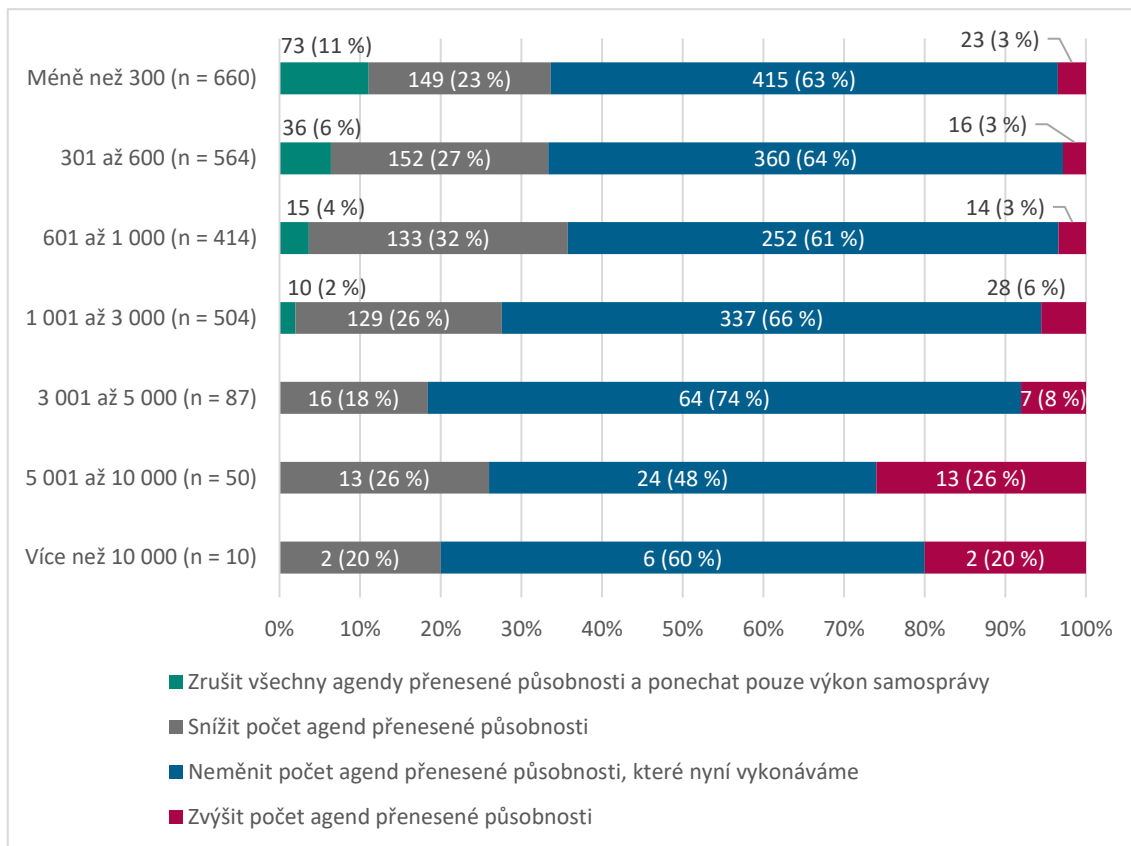
Graf 10 zobrazuje, jaké jsou preference starostů ohledně změny rozsahu přenesené působnosti a umožňuje tak lépe porozumět tomu, jak obce hodnotí současné nastavení výkonu státní správy. Téměř dvě třetiny starostů (64 %) by počet agend neměnilo. Přibližně čtvrtina z nich (26 %) by naopak počet agend ráda snížila. Další možnosti změny rozsahu starostové volili minimálně, přibližně dvacetina starostů (6 %) by agendy ráda zrušila a ponechala pouze výkon samosprávy, podobný poměr (4 %) by byl pro navýšení agend.

Graf 10: Preference starostů obcí I. a II. typu ohledně změny rozsahu přenesené působnosti (N = 2293)

Když jsme preference starostů rozdělili podle velikosti obce (graf 11), zjistili jsme, že čím menší obec, tím častěji se objevuje požadavek na zrušení přenesené působnosti. Požadavek na snížení rozsahu agend je napříč velikostními kategoriemi relativně stabilní a pohybuje se přibližně kolem pětiny obcí (v intervalu 18–32 %). Naopak preference zvýšení počtu agend se častěji objevuje u větších obcí (nad 3 000 obyvatel), kde ji uvádí zhruba desetina respondentů (8 %) a s rostoucí velikostí obce její podíl dále narůstá. Je však třeba dodat, že větší obce (nad 3 000 obyvatel) byly ve vzorku zastoupeny s menší četností.

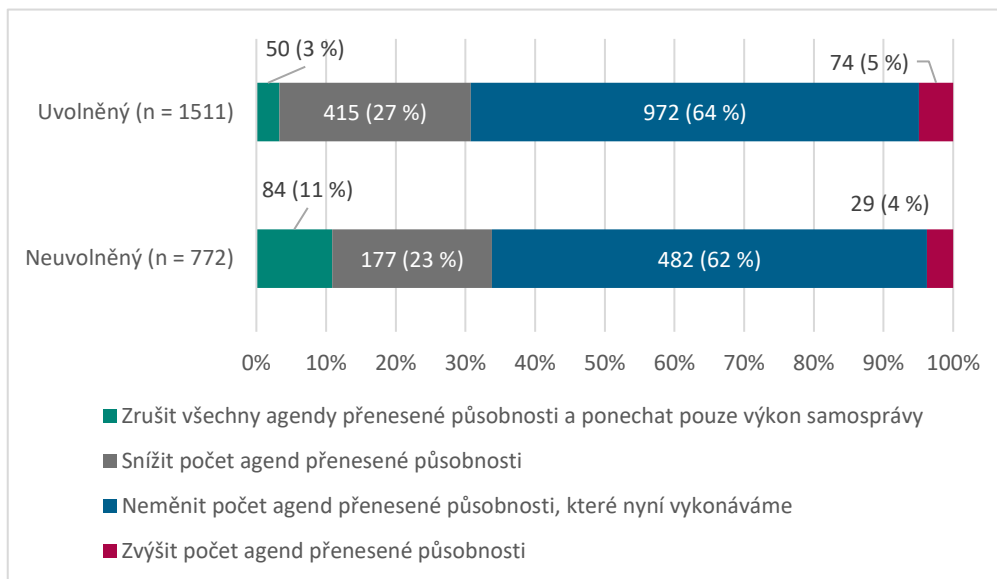
Graf 11: Preference starostů obcí I. a II. typu ohledně změny rozsahu přenesené působnosti, rozdělené podle velikosti obce (N = 2331)

Preference starostů jsme také rozdělily podle toho, zda je starosta ve funkci uvolněný či neuvolněný (graf 12). Přičemž se ukázalo, že v obou skupinách převažuje postoj neměnit současný počet agend přenesené působnosti. Tento názor zastává přibližně dvě třetiny starostů (63 % uvolněných a 61 % neuvolněných).

Požadavek na snížení počtu agend se objevuje v obou skupinách v podobném rozsahu, ale neuvolnění starostové častěji než uvolnění prosazují zrušení přenesené působnosti a ponechání pouze výkonu samosprávy. U neuvolněných starostů jde přibližně o desetinu (11 %), zatímco u uvolněných pouze o jednotky procent (3 %). To znamená, že zatímco přibližně třetina starostů v obou skupinách usiluje o odlehčení zátěže, neuvolnění starostové k tomuto cíli častěji směřují prostřednictvím úplného zrušení přenesené působnosti.

Graf 12: Preference starostů obcí I. a II. typu ohledně změny rozsahu přenesené působnosti, rozdělené podle uvolněnosti současného starosty

Řada obcí se v komentářích vyjadřovala k rozsahu přenesené působnosti, přičemž nejčastěji zazníval požadavek na snížení počtu vykonávaných agend. Tento postoj úzce souvisel s povahou jednotlivých agend a s tím, zda je na malé obci vykonává starosta bez potřebného administrativního zázemí. Zvláště v malých obcích I. typu často výkon přenesené působnosti zajišťuje neuvolněný starosta bez další odborné či administrativní podpory, což zvyšuje celkovou zátěž.

„Pro malé obce I. typu, kde je neuvolněný starosta, jsou některé agendy docela zatěžující. Ideální tak leda pro starostu v důchodu.“

Obec I. typu

„Jsem uvolněnou starostkou, ale agendy vykonávám pouze vlastními silami, což zabírá spoustu času, který může být pro obec využit produktivněji. Obec nemá jiného uvolněného pracovníka ani zaměstnance.“

Obec I. typu

Problémem přitom není jen množství agend, ale také jejich odborná náročnost a potřeba specializovaného personálu, který malé obce zpravidla nemají.

„Agendy vyžadující odbornost, např. povolování kácení dřevin, určení zvláštního příjemce důchodu apod. by měl vykonávat školený úředník – odborník. Ne starosta malé obce.“

Obec I. typu

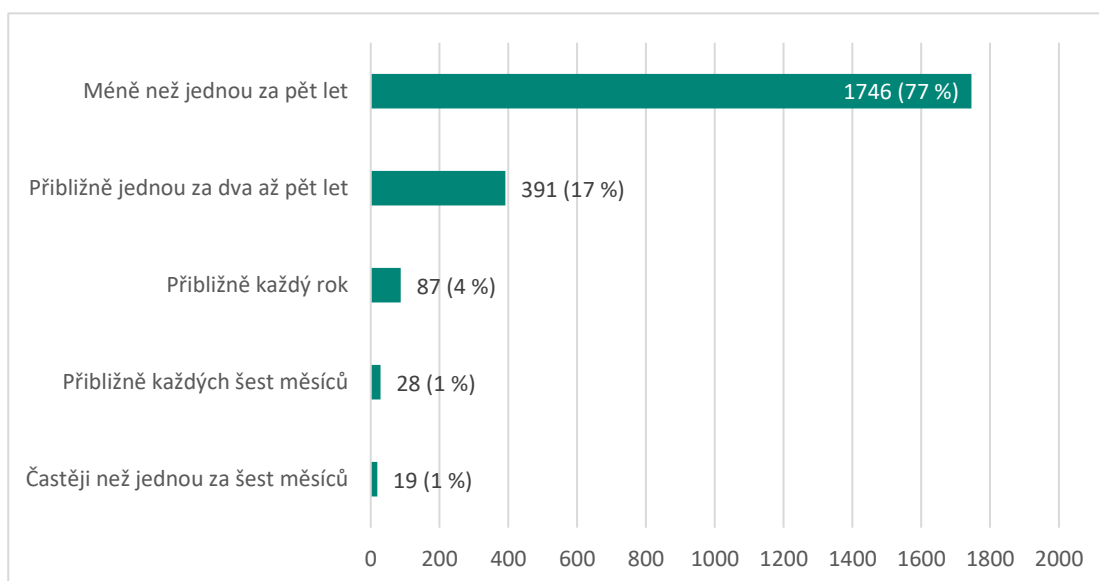
Objevovaly se také výzvy k tomu, aby obce I. typu přenesenou působnost vůbec nevykonávaly, protože pro ni nejsou kapacitně vybaveny.

5. Personální zabezpečení agendy státní správy

Abychom zjistili, do jaké míry jsou obce personálně schopny zajistit výkon přenesené působnosti a na jaké limity v této oblasti narážejí, zaměřujeme se v této kapitole na personální zabezpečení výkonu státní správy na obcích I. a II. typu. V ní analyzujeme, jak často obce vypisují výběrová řízení na agendy státní správy, jak se jim daří obsazovat volná pracovní místa a s jakými problémy se při personálním zajištění výkonu agend potýkají.

Nejprve nás zajímalo, jaká je frekvence výběrových řízení agendy státní správy na obecních úřadech (graf 13). Více než tři čtvrtiny (77 %) obcí pořádá výběrové řízení méně než jednou za pět let. Necelá pětina (17 %) obcí pořádá výběrová řízení přibližně jednou za dva až pět let. Častější intervaly jsou ojedinělé.

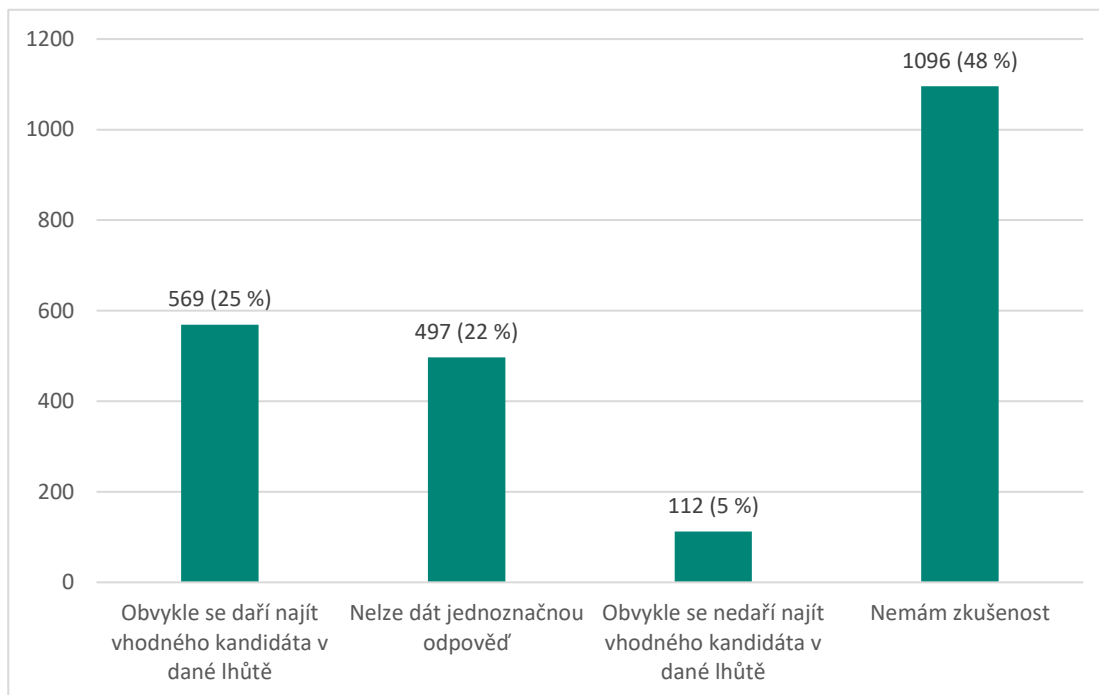
Graf 13: Frekvence výběrových řízení agendy státní správy na obecních úřadech obcí I. a II. typu (N = 2271)

Graf 14 ukazuje, jak se obcím daří v obsazování volných míst. Téměř polovina (48 %) starostů nemá zkušenost s hledáním vhodného kandidáta. Čtvrtině (25 %) se obvykle daří najít vhodného kandidáta v dané lhůtě, pouze dvacetině obcí (5 %) se naopak vhodného kandidáta obvykle najít nedaří. Téměř čtvrtina obcí (22 %) nemohla dát jednoznačnou odpověď.

Graf 14: Včasnost obsazení volných míst ve výběrových řízeních v agendách státní správy na obcích I. a II. typu (N = 2274)

Jak bylo zmíněno výše, v některých případech vykonává agendu přenesené působnosti na malých obecních úřadech pouze starosta či starostka, bez podpory dalšího personálu.

„Pobavila mě otázka v odstavci B. Výběrové řízení. Agendu zde vykonává starosta spolu s celou obecní agendou.“

Obec I. typu

„nemám žádného zaměstnance, veškerou státní správu a samosprávu vykonávám sama“

Obec I. typu

Tato situace dále komplikuje personální zajištění výkonu agend, protože malé obce čelí obtížím při hledání kvalifikovaných zaměstnanců, kteří by splňovali zákonné požadavky na vzdělání či zvláštní odbornou způsobilost (ZOZ).

„Z pohledu malé obce pak není efektivní ani možné zajistit kvalifikované zaměstnance (předepsané vzdělání, ZOZ apod.) a nastává ohromný problém se zastupitelností v době nepřítomnosti jediné oprávněné úřední osoby. Na malé obci II. typu musí pak docházet ke kumulaci funkcí, kdy jeden člověk vykonává více agend a často to znamená, že by měl mít dvě i více ZOZ. K tomu většina zaměstnanců není svolná.“

Obec II. typu

V reakci na tuto situaci některé obce navrhují zřízení tzv. „létajících úředníků“, kteří by působili v rámci společenství obcí a vypomáhali tam, kde není možné agendy personálně zajistit:

„Vhodným nástrojem pro obslužení agend vedených obcemi I. a II. typu se mi jeví tzv. "létající úředník" – pozice u nově vznikajících Společenství obcí.“

Obec I. typu

Malé obce v komentářích reflektovaly své specifické postavení, které se liší od situace ve větších městech. Zatímco velké obce a města mají možnost vyčlenit specializované pracovníky na jednotlivé agendy, malé obce často narážejí na limity svých personálních kapacit:

„V malých obcích není výkon státní správy tak kvalitní, jako ve větších obcích, kde lze zajistit větší odbornost. Navíc si myslíme, že náklady na provoz obecního úřadu v těchto obcích převyšují benefity.“

Obec I. typu

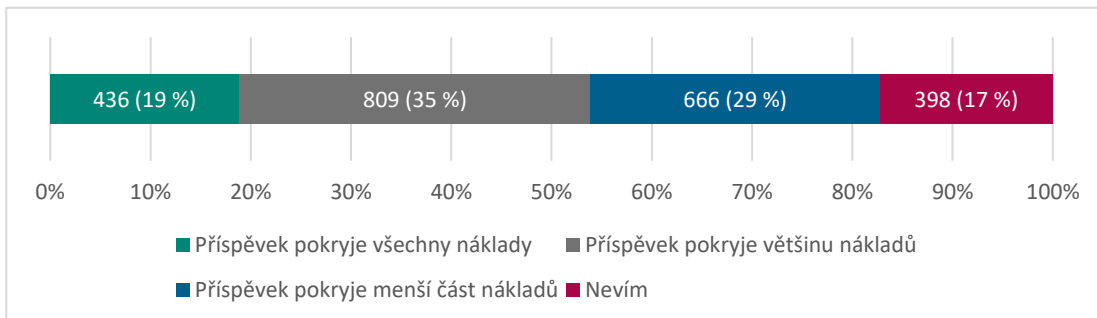
6. Podpora státu v oblasti výkonu agend

Abychom porozuměli, do jaké míry stát vytváří obcím podmínky pro zvládnutí výkonu přenesené působnosti, zaměřili jsme se na podporu státu z hlediska finančního zajištění a metodického vedení agend státní správy na obcích I. a II. typu. V této kapitole analyzujeme, jak obce hodnotí dostatečnost příspěvku na výkon státní správy, a to jak celkově, tak v závislosti na velikosti obce. Následně se věnuje hodnocení metodické podpory ze strany státu a nadřízených orgánů.

Nejprve nás zajímalo, jak obce hodnotí výši příspěvku na výkon státní správy (graf 15). Přibližně pětina (19 %) obcí uvádí, že příspěvek pokryje všechny náklady. Více než třetina (35 %) příspěvek pokryje většinu nákladů. Menší část nákladů pokryje necelé třetina (29 %) obcí. Méně než pětina (17 %) pak zvolilo odpověď nevim.

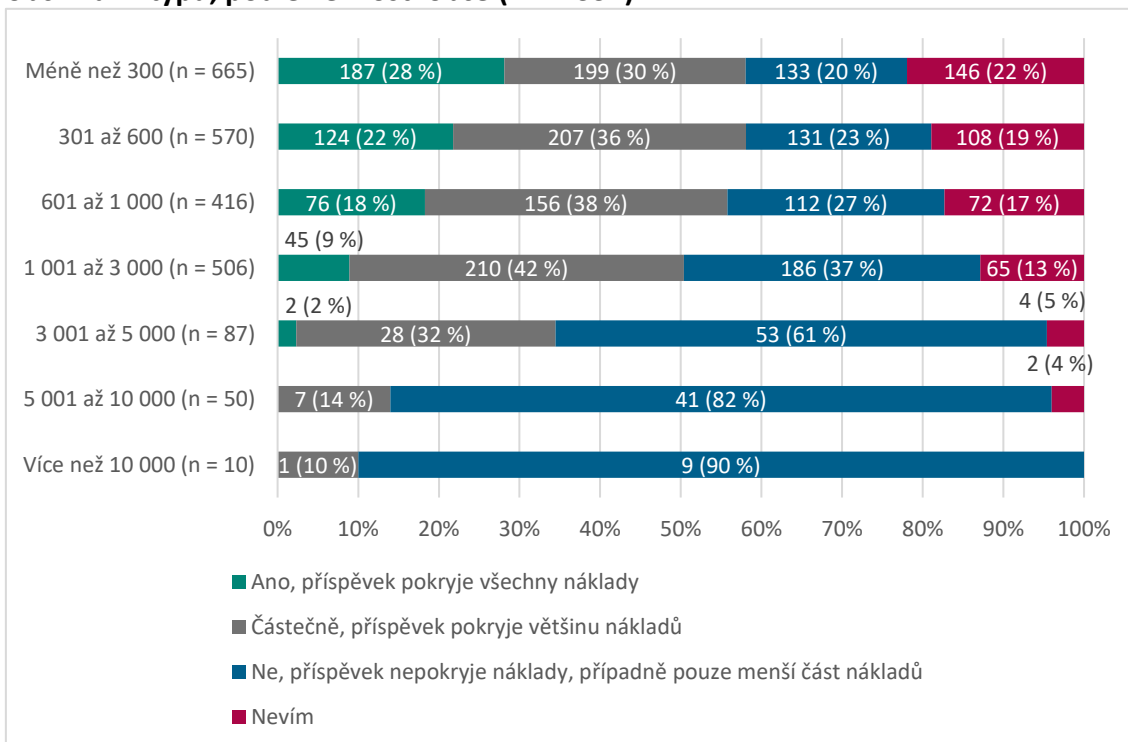
Graf 15: Vnímaná dostatečnost výše příspěvku na výkon státní správy podle obcí I. a II. typu (N = 2309)

Když jsme hodnocení dostatečnosti příspěvku na výkon státní správy rozdělili podle velikosti obce (graf 16), zjistili jsme, že s rostoucím počtem obyvatel roste podíl obcí, které uvádějí, že příspěvek nepokrývá náklady nebo pokrývá pouze jejich menší část. Zatímco u nejmenších obcí představuje hodnocení, že příspěvek alespoň částečně pokrývá náklady, přibližně polovinu odpovědí (58 %, 57 % a 50 %), u obcí nad 3 000 obyvatel již převažuje negativní hodnocení dostatečnosti příspěvku (61 %, 82 % a 90 %). Je však třeba dodat že těchto větší obcí bylo ve vzorku zastoupeno výrazně méně než těch menších.

Současně platí, že podíl obcí, které považují příspěvek za plně dostačující, s rostoucí velikostí obce klesá. Zatímco u nejmenších obcí tento názor zastává přibližně pětina respondentů (28 %, 21 % a 18 %), u obcí nad 5 000 obyvatel se již prakticky nevyskytuje.

Graf 16: Vnímaná dostatečnost výše příspěvku na výkon státní správy podle úřadů obcí I. a II. typu, podle velikosti obce (N = 2331)

V komentářích obce opakovaně upozorňovaly na nedostatečné finanční pokrytí výkonu státní správy, a to ve třech vzájemně propojených rovinách:

- obecná nedostatečnost příspěvku,
- nezohlednění složitosti agend
- a zajištění kvalifikovaného personálu.

Obecná výše příspěvku podle obcí neodpovídá skutečným nákladům, a úřady proto musí výkon státní správy dotovat z rozpočtu samosprávy.

Stávající způsob výpočtu příspěvku rovněž podle obcí **nereflektuje složitost prováděných úkonů**, nároky na odbornou práci ani rozdíly mezi územními podmínkami jednotlivých obcí.

„Výše příspěvku na výkon státní správy absolutně nepokrývá skutečné náklady, kritéria počtu vydávaných rozhodnutí naprosto neodpovídají reálným nákladům a nezohledňují počty úkonů vydávaných k rozhodnutí, složitost jednotlivých případů, velikost správního území a počty obsluhovaných osob“

Obec II. typu

V této souvislosti obce často zmiňovaly stavební úřady jako příklad agendy, která je finančně výrazně podhodnocená. Z komentářů vyplývá, že ačkoli stát v roce 2025 snížil příspěvek na výkon stavebního úřadu, náročnost agendy zůstala zachována — a to mimo jiné kvůli legislativním změnám a pokračujícím povinnostem v oblasti územního plánování. Jedna obec k tomu uvedla:

„Stát v roce 2025 snížil příspěvek na výkon státní správy a zejména u příspěvku na výkon stavebního úřadu jde o snížení velmi podstatné o přibližně 1/3, přitom agenda je z důvodu změn v právních předpisech aktuálně podstatně náročnější (nedostatečně funkční nové systémy stavební správy).“

Obec II. typu

Třetí oblastí, kterou obce kritizovaly, je nesoulad mezi výší příspěvku a požadavky na odborné a personální zabezpečení agend. Některé malé obce uváděly, že nemají prostředky na to, aby mohly zaměstnat úředníky s požadovanou kvalifikací, a to ani v případech, kdy je to zákonnou podmínkou. Jedna obec uvedla konkrétní příklad:

„[Název obce] se nepodařilo zajistit osobu s příslušným vzděláním a se zvláštní odbornou způsobilostí danou zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů.“

Výše příspěvku na výkon státní správy by ani nedokázala zcela pokrýt náklady na odměnu této odborně způsobilé osoby.“

Obec I. typu

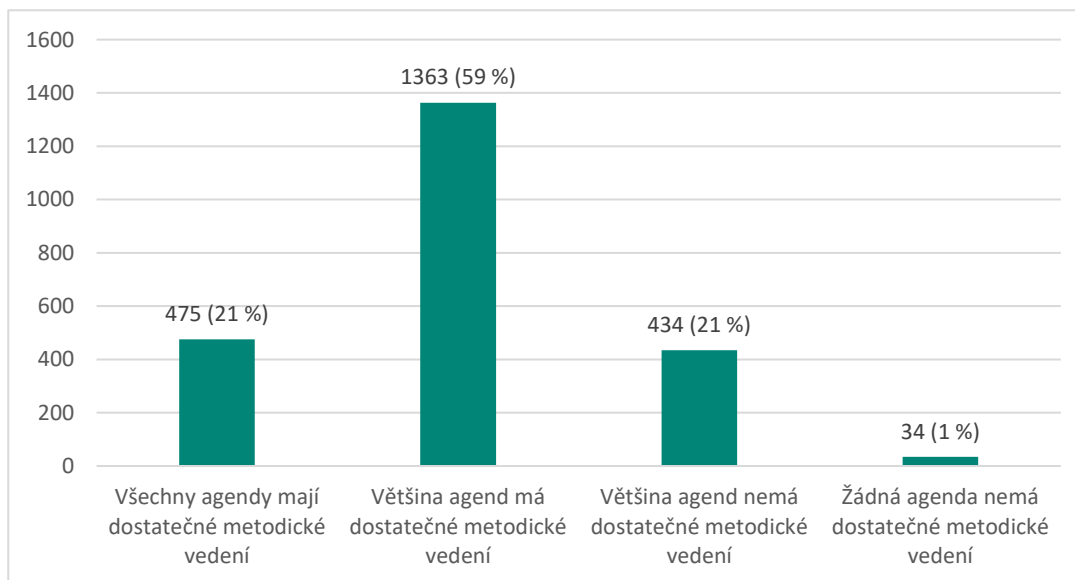
V tomto ohledu obce často upozorňovaly i na to, že dostupné finanční ohodnocení není dostatečně atraktivní pro získání kvalifikovaných pracovníků do agend, které jsou náročné jak po odborné, tak po administrativní stránce. Jak shrnula jedna obec, která by si přála:

„změnit tabulkové platy, aby bylo možno snadněji lákat odborníky do pracovního poměru.“

Obec I. typu

Zatímco předchozí část se zaměřila na finanční zajištění výkonu státní správy, další klíčovou roli v každodenní praxi obcí hraje metodická podpora ze strany státu (graf 17). Pro většinu agend (tedy ne všechny) má dostatečné vedení více než polovina (59 %) obcí. Jako dostatečné u všech agend hodnotí metodické vedení méně než čtvrtina (21 %) obcí. Naopak, že většina agend nemá dostatečné vedení, si myslí téměř čtvrtina (21 %) obcí.

Graf 17: Hodnocení dostatečnosti metodického vedení agend státní správy na obcích I. a II. typu (N = 2306)

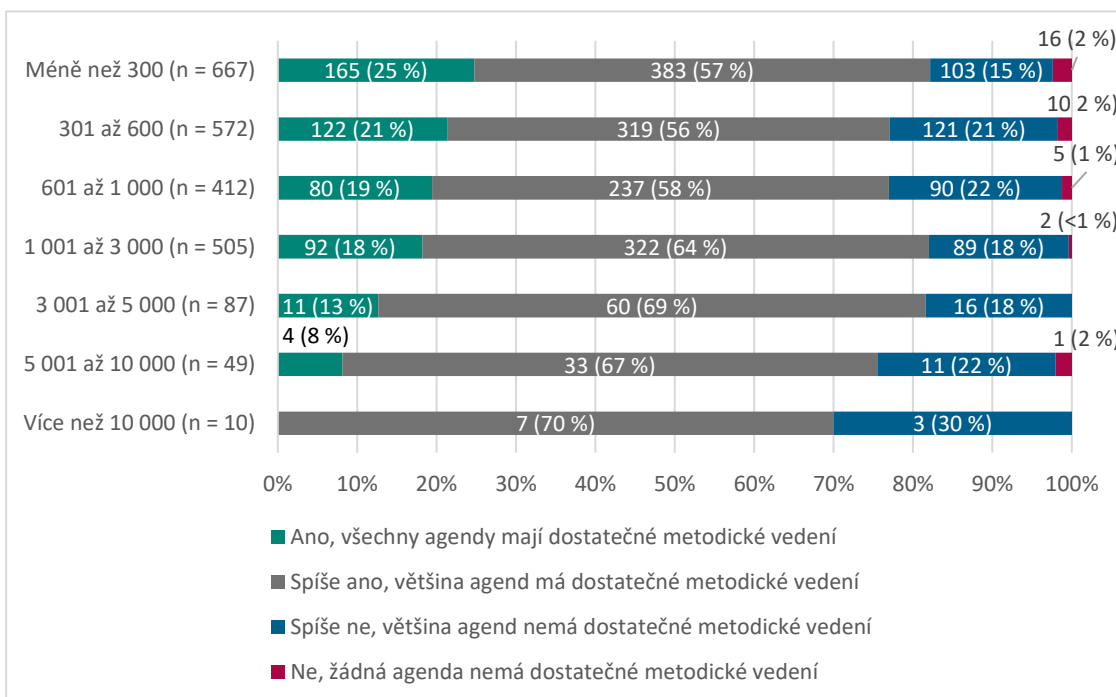

Zaměřili jsme se na hodnocení dostatečnosti metodického vedení rozdělené podle velikosti obce (graf 18). Zjistili jsme, že velikost obce sama o sobě nepředstavuje rozhodující faktor pro celkové hodnocení, avšak ovlivňuje míru, v níž obce vnímají metodickou podporu jako plně dostačující.

Podíl obcí, které hodnotí metodické vedení jako zcela dostatečné pro všechny agendy, je ve všech velikostních kategoriích relativně nízký. U menších obcí (do 3 000 obyvatel) se pohybuje přibližně kolem pětiny (18–25 %), zatímco u větších obcí (nad 3 000 obyvatel) klesá zhruba k desetině (13 % a 8 %). Napříč velikostními kategoriemi převažuje hodnocení, že metodické vedení je dostatečné pouze pro většinu agend, a to u přibližně dvou třetin obcí (57–70 %).

Graf 18: Hodnocení dostatečnosti metodického vedení agend státní správy na obcích I. a II. typu, podle velikosti obce (N = 2331)

Z komentářů obcí vyplývá, že metodická podpora pro výkon přenesené působnosti je ve stávající podobě pro malé obce nedostačující – a to jak z hlediska srozumitelnosti a přehlednosti, tak z hlediska dostupnosti prakticky využitelných nástrojů a kvality komunikace ze strany nadřízených orgánů. Obce opakovaně upozorňovaly na chybějící jednoduché a konkrétní materiály, systematické proškolení a cílenou podporu při legislativních změnách či zavádění nových agend. Některé zároveň zmiňují konkrétní agendy, u nichž je metodická pomoc obzvláště slabá – například silniční správní úřad, veřejné opatrovnictví, kácení dřevin či organizace voleb.

Za prvé, obcím chybí jednoduché, přehledné a praktické metodické materiály, které by jim pomohly při výkonu agend. Samotné metodiky vnímají jako rozsáhlé a nesrozumitelné, přičemž by uvítali vzory rozhodnutí, postupů či usnesení, které by jim pomohly v praxi:

„O metodickou pomoc žádám často, využívám i AI. Vzory různých postupů, rozhodnutí, usnesení, není dostupná, není možná. Velmi bych uvítala, kdyby metodická pomoc mohla být včetně vzorů z praxe.“

Obec I. typu

Za druhé, někteří respondenti si stěžují na slabou metodickou podporu ze strany nadřízených orgánů, zejména krajských úřadů a ORP. Mnohé obce postrádají základní kontakty, neví, na koho se obracet, a pomoc si často zajišťují neformálně ve spolupráci se sousedními obcemi.

„U nás každý pracovník pokrývá více agend, metodické vedení v praxi neznáme. Občas sice voláme na krajský úřad, nicméně že bychom za mého působení vůbec byli informováni krajem o příslušných kontaktech, kde by nám v daných agendách poradili, to se zatím nestalo. Takže často tápeme a vlastně nevíme, kam se obrátit.“

Obec I. typu

„Lepší metodické vedení z Krajského úřadu, zlepšení metodiky a komunikace ze strany ORP. Jednoznačné a jednodušší výklady právních předpisů a směrnic. Ne všichni jsou na obcích s právním vzděláním.“

Obec I. typu

Za třetí, obce často postrádají systematická školení, zejména při zavádění nové agendy nebo změně právních předpisů. Obce uváděly, že jejich úředníci se učí „za pochodu“, často bez opory v oficiálních materiálech, hledají řešení svépomocí, což je časově náročné a zvyšuje možnou chybovost.

„Neustálý nárůst agend pro malé úřady a s tím spojené problémy s včasným seznámením a proškolením úředníků. Uvítali bychom před spuštěním nových agend nejprve pořádné seznámení a proškolení s danou problematikou i praktické ukázky.“

Obec I. typu

„Nikdo nás neproškolil např. na Czech Point. Vždy se učíme, jak to jde. Musíme zjišťovat v okolních obcích. Dochází k neustálým změnám, které nás zatěžují. Než nalezneme řešení, ztratíme spoustu času, který bychom mohli věnovat něčemu smysluplnějšímu. Třeba rozvoji obce. Takto jsme přetěžováni a strháváni zpět. Je to demotivující. Není chuť jít vpřed.“

Obec I. typu

Jedna obec navíc upozornila, že běžný provoz malého úřadu neumožňuje průběžně sledovat změny zákonů a vyhlášek:

„Jelikož zaměstnanci úřadu v malé obci vykonávají všechny činnosti, očekávali bychom větší metodické vedení. Při změně zákonů nebo vyhlášek by bylo vhodné obce informovat, k jakým změnám dochází, případně jak se jich to dotkne v praxi. Při objemu práce, kterou mají, nemají prostor zachytit všechny novinky a pročítat zákony.“

Obec I. typu

Napříč komentáři se také objevoval návrh, aby při každém novém volebním období byla systematicky připravena a distribuována metodika k výkonu základních agend, a to ve srozumitelné a praktické podobě, bez nutnosti aktivního vyhledávání ze strany nově zvoleného vedení.

„Doporučil bych přehlednou kuchařku s postupy a příklady správních řízení týkajících se obcí I typu od A do Z. V případě, že dojde ke změně ve vedení obce, jsou to lidé touto problematikou opravdu nepolíbeni.“

Obec I. typu

„Na každé nové volební období by měla být připravena metodika k výkonu jednotlivých agend. Nový starosta by ji měl dostat automaticky bez aktivního vyhledávání. Školení by mělo být ucelené.“

Obec I. typu

Obce zároveň upozorňují, že starostové malých obcí často nemají potřebné odborné vzdělání či zkušenosti, a přesto nesou plnou odpovědnost za výkon celé škály správních agend. Z tohoto důvodu v komentářích obce žádaly systémové odborné školení starostů, které by je na výkon přenesené působnosti lépe připravilo.

„Kromě agend, na které je třeba speciální zkouška nebo školení (typicky matrika, czechpoint atd.) je většina agend vykonávána malými obecními úřady neodborně – starostové (často jediné úřední osoby) nemají dostatečné vzdělání nebo znalosti k tomu, aby agendy vykonávali s dostatečnou odborností. Často dochází k absurdním situacím, kdy na jednom úřadě malé obce vykonává agendu starosta, jehož jedinou kvalifikací pro tuhle práci jsou volby, a ve vedlejší katastru tu samou agendu vykonává proškolený úředník, který má na starosti pouze tuto jednu agendu.“

Obec I. typu

„Návrh na povinné proškolení starostů obce s úkony spojené s agendou státní správy.“

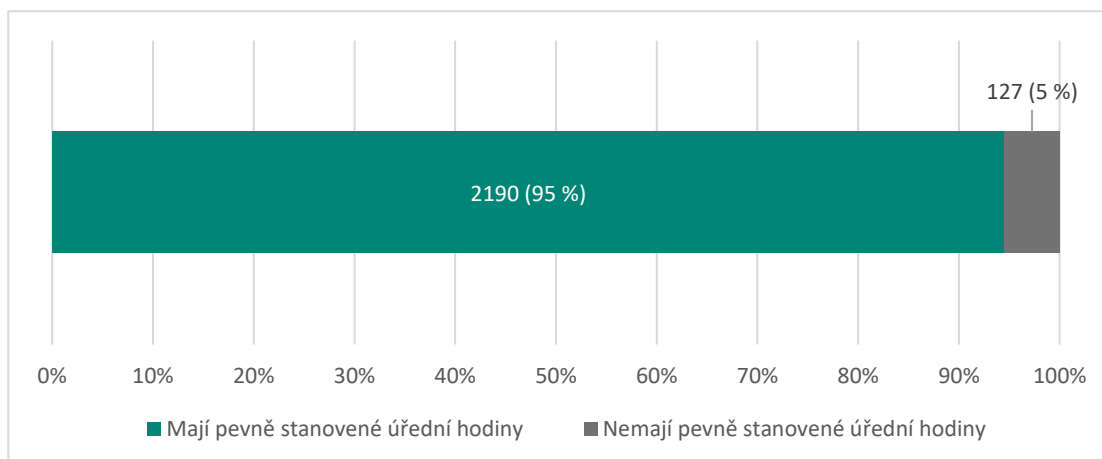
Obec I. typu

7. Úřední hodiny

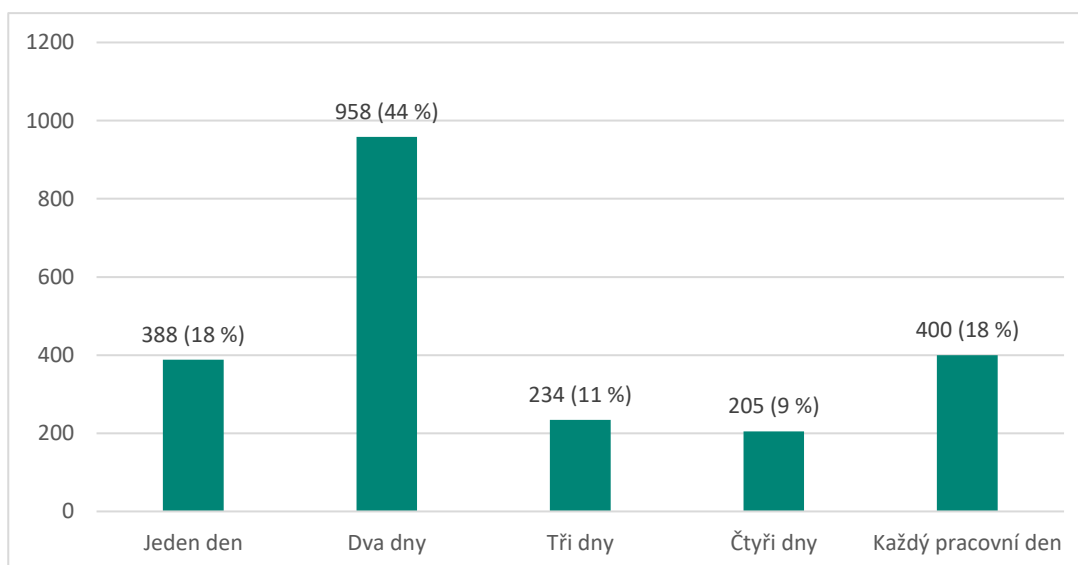
Abychom zjistili, jak obce prakticky zajišťují dostupnost výkonu státní správy pro své občany, zajímalo nás, jak malé obce na svých obecních úřadech organizují úřední hodiny. Zjišťovali jsme, zda mají obce úřední hodiny pevně stanoveny, kolik úředních dnů během týdne poskytují a jaká je jejich časová struktura v jednotlivých dnech. Výsledky ukazují, že většina obcí (95 %) má pevně stanovené úřední hodiny (graf 19).

Graf 19: Počet obecních úřadů s pevně stanovenými úředními hodinami v obcích I. a II. typu (N = 2317)

Chtěli jsme vědět, jaký je počet úředních dnů během pracovního týdne na obecních úřadech (graf 20). Nejčastěji obce uváděly dva úřední dny, což platí pro více než dvě pětiny obcí (44 %). Téměř pětina obcí (18 %) má úřední dny stanoveny na každý pracovní den, zatímco stejný podíl obcí (18 %) uvedlo pouze jeden úřední den v týdnu.

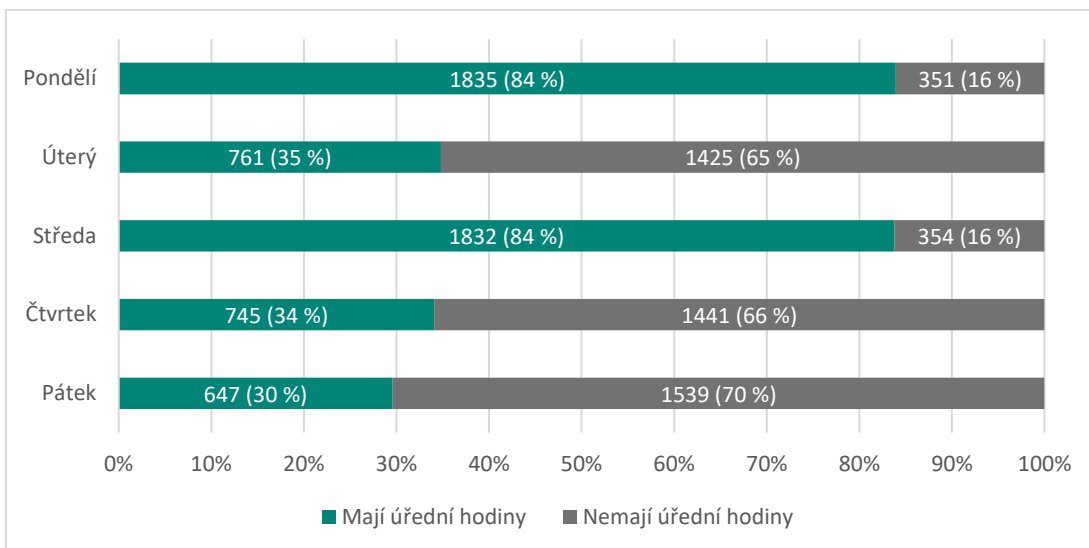
Graf 20: Četnost úředních dnů během pracovního týdne na obcích I. a II. typu (N = 2185)

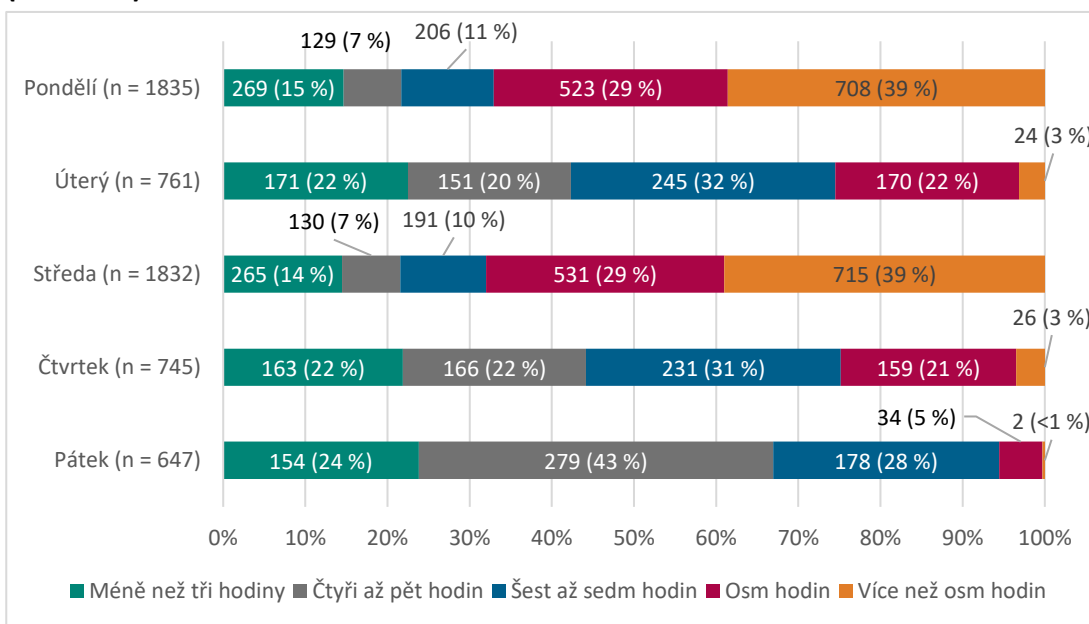
Nejběžnějším úředním dnem bývá pondělí a středa, tyto dny uvedlo více než osm desetin (84 %) obcí (graf 21). Nejméně častý je pátek, který uvedla pouze necelá třetina (30 %) obcí.

Graf 21: Četnost úředních hodin podle dnů v týdnu na obcích I. a II. typu (N = 2186)

V pondělí a ve středu mají obce také nejvyšší počet úředních hodin (graf 22). Osm a více hodin mají téměř čtyři desetiny (39 %) obcí, osm hodin uvedla téměř třetina (29 %). Dalšími nejvytíženějšími dny jsou úterý a čtvrtek. Tyto dny přibližně pětina obcí uváděla osmi hodinovou úřední dobu (úterý 22 % a čtvrtek 21 %). Pátek je z hlediska délky úředních hodin nejméně vytíženým dnem. Přibližně dvě třetiny obcí mají úřední dobu pět hodin a méně (67 %).

Graf 22: Délka úředních hodin v jednotlivých dnech týdne na obcích I. a II. typu (N = 2331)

Několik obcí ve svých komentářích reflektovalo flexibilitu poskytování služeb občanům s ohledem na úřední hodiny. I když jsou úřední hodiny formálně stanoveny, v praxi jsou pracovníci obecního úřadu přítomni častěji a občanům se věnují i mimo tyto oficiální termíny. A některé obce dokonce rozšířily úřední hodiny kvůli lepší dostupnosti i na víkendy.

„I když máme oficiálně úřední hodiny pouze 2 dny, tak jsme zde každý den, pokud nemáme školení, lékaře, dovolenou. Takže i když lidé přijdou mimo oficiální úřední hodiny, tak se jim věnujeme.“

Obec I. typu

„Máme úřední hodiny i jednou za čtrnáct dní v neděli.“

Obec I. typu

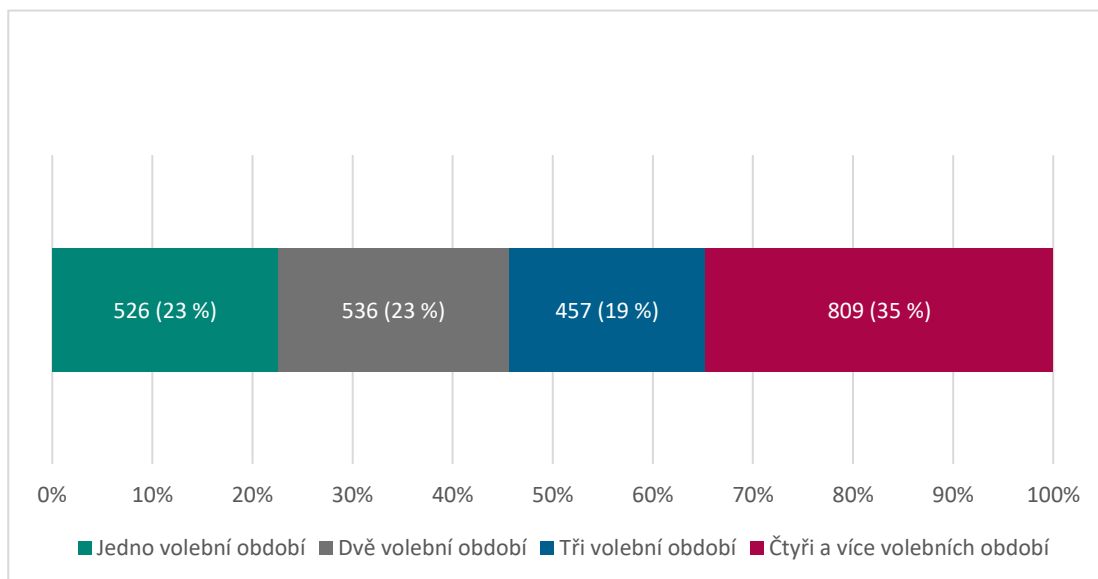
8. Informace o starostech a obcích

V dotazníku jsme se také ptali, na doplňující informace o starostech a obcích zapojených do výzkumu, které umožňují lépe interpretovat jejich postoje k výkonu přenesené působnosti. Zjišťovali jsme délku působení starostů ve funkci, jejich pracovní status (uvolněný vs. neuvolněný) a prostorové souvislosti výkonu přenesené působnosti, konkrétně dojezdovou dobu z obce na ORP. Tyto charakteristiky mohou významně ovlivňovat zkušenosti obcí s výkonem agend i míru vnímané zátěže.

Více než třetina (35 %) starostů má za sebou čtyři či více volebních období (graf 23). Jedno, nebo dvě volební období za sebou má shodně téměř čtvrtina starostů (23 %) starostů. Nejméně, přibližně pětina (19 %), starostů je ve funkci tři volební období.

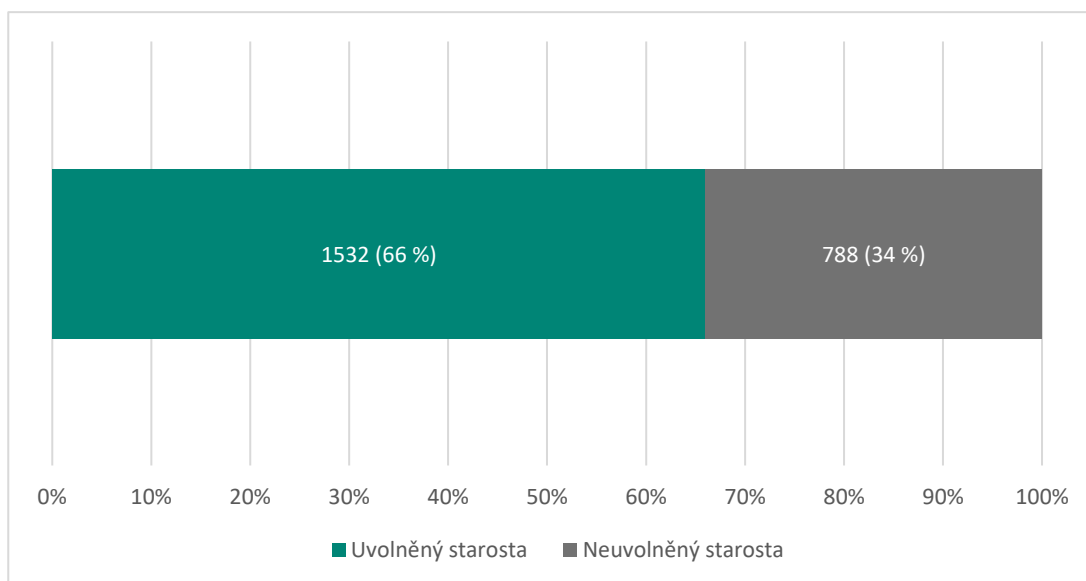

Graf 23: Počet volebních období ve funkci současného starosty obce I. nebo II. typu (N = 2328)

Dvě třetiny (66 %) starostů jsou starosty uvolněnými (graf 24).

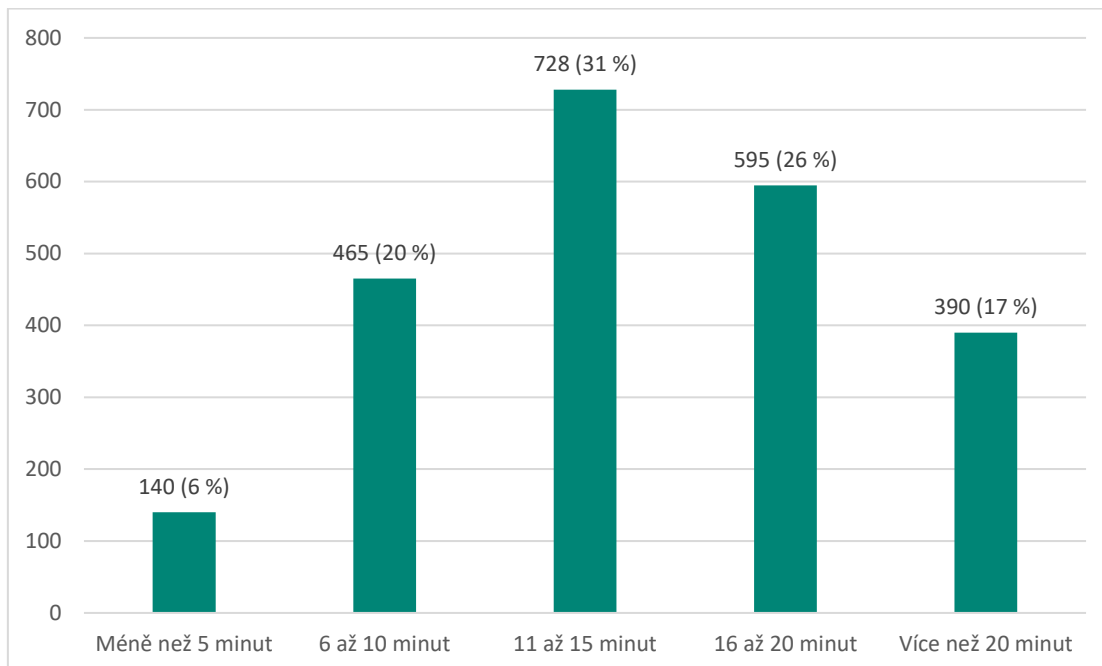
Graf 24: Počet uvolněných a neuvolněných starostů na obcích I. a II. typu (N = 2320)

Zajímalo nás také, jak dlouhá je dojezdová doba z obce na úřad ORP (graf 25). Téměř třetina obcí (31 %) uvedla 11 až 15 minut. Kratší dobu uváděly obce šest až deset minut v pětině případů (20 %), méně než pět minut uvedlo nejméně z nich (6 %). Delší dobu, 16 až 20 minut uvedla přibližně čtvrtina obcí (26 %) a více než 20 minut uvedla méně než pětina (17 %).

Graf 25: Standardní dojezdová doba na úřad ORP z dotazované obce I. a II. typu (N = 2318)

9. Další témata

V této kapitole shrneme témata, která se objevila v otevřených komentářích respondentů nad rámec strukturovaných otázek dotazníku. Zaměřujeme se zejména na zkušenosti obcí s digitalizací výkonu státní správy a na konkrétní agendy přenesené působnosti, které obce vnímají jako mimořádně problematické či zatěžující. Kapitola tak doplňuje kvantitativní zjištění o hlubší vhléd do každodenní praxe obcí a umožňuje zachytit opakující se problémy, návrhy řešení a systémové limity výkonu státní správy, jak je formulují samotní aktéři na místní úrovni.

Vedle již zmíněných témat se v komentářích opakovaně objevovalo téma digitalizace a její kvality. Obce volaly po větší propojenosti a funkční digitalizaci, která by eliminovala duplicitní požadavky a zbytečné předávání informací, jež stát již někde eviduje:

„Velké množství informací z přenesené působnosti nebo samosprávy je zaznamenáno už někde k dispozici a jejich předávání se duplikuje.“

Obec I. typu

Kromě podvojného vykazování se kritika obcí soustředila také na nepropojenost systémů a chaotické zavádění nových digitálních řešení. V komentářích opakovaně zazníval požadavek na vytvoření jednotného informačního systému, který by byl uživatelsky přívětivý, přehledný, a který by propojoval všechny agendy přenesené působnosti:

„Není třeba řešit rozsah agend. Je třeba vytvořit jednotný informační systém pro všechny agendy (nejlépe se osvědčilo pracovní prostředí CzechPoint), který bude srozumitelný a uživatelsky příjemný. Smutným příkladem je ISSŘ nebo digitální skartační řízení. Digitalizace je zbytečně 'tlačena dopředu' a obcím je poskytována malá míra svobody řešení – vše je koncentrováno do centrálních systémů (např. snaha o jednotný systém spisové služby). Existuje méně systémů, které fungují, ale více, které přinášejí spíše starosti.“

Obec I. typu

Významná část komentářů se týkala i uživatelské přívětivosti používaných softwarů. Obce popisovaly stávající systémy jako nepřátelské a zastaralé, často ve srovnání s běžnými moderními online službami:

„Uživatelská přívětivost softwaru na zpracování agendy = jeden z nejnepřátelštějších softwarů, se kterým jsem kdy pracoval.“

Obec I. typu

„Nelíbí se mi, že každé hlášení se vyplňuje v jiném systému, přičemž většina systémů je oproti například moderním e-shopům velmi zastaralá a neintuitivní.“

Obec I. typu

Z komentářů obcí vyplývá, že kromě obecných témat, jako je digitalizace, se obce často vyjadřovaly také ke konkrétním agendám přenesené působnosti. Nejčastěji zmiňovaly:

- agendu veřejného opatrovnictví,
- rušení trvalého pobytu,
- přestupkovou agendu
- a povolování kácení dřevin mimo les.

Agendu **veřejného opatrovnictví** vnímaly zejména malé obce s omezeným personálním zajištěním, jako mimořádně zatěžující. V řadě případů vykonává roli opatrovníka přímo starosta, který k tomu často nemá potřebnou odbornou kvalifikaci ani dostatečné kapacity:

„Jako starostka nemám komu tuto pravomoc delegovat, nemám tu žádného odborníka, který by ze zákona mohl převzít odpovědnost. Sama nemám vzdělání v sociální oblasti, zdravotnictví ani podobných. Časově je práce kolem opatrovanců neúnosná (na úkor práce starosty) a v praxi nedokážu rozhodnout o řadě záležitostí. Obzvláště pokud po mně chtějí

o víkendů v nemocnici souhlas se zákrokem, já vůbec nedokážu posoudit správnost ani nutnost zákroku. Vzhledem k narůstajícímu počtu opatrovanců začínám ztrácet přehled o podrobnostech kolem každého z nich. Jezdím často na soudní stání kolem nich, pak si práci z ostatních oblastí nosím domů, neboť se nedá stíhat vše.“

Obec I. typu

„Myslím, že pro obec našeho typu je nejtěžší agendou opatrovnictví. Je to agenda, která spadne na starostu a čas strávený po soudech chybí. Práce s opatrovancem je velmi náročná a samozřejmě záleží na omezení, které má stanovené soudem. Myslím, že tuto agendu by měly vykonávat úřady, které mají dostatečnou kapacitu vzdělaných úředníků v sociální a možná i psychologické oblasti.“

Obec I. typu

Zvlášť vysokou zátěž uváděly obce, ve kterých se nachází pobytová sociální služba, což výrazně zvyšuje počet opatrovanců, a tedy nároky na zaměstnance úřadu.

„V obci se nachází Domov pro seniory se zvláštním režimem --> obec má velký počet opatrovaných, proto velká zátěž.“

Obec I. typu

Řada obcí v této souvislosti navrhovala přenesení výkonu veřejného opatrovnictví na jiné subjekty – nejčastěji na ORP, případně obce 2. typu se sociálními odbory, případně na neziskové organizace nebo jiné specializované profesionály:

„jsme přesvědčeni, že by stát měl vytvořit síť profesionálních veřejných opatrovníků, začleněných např. do ORP.“

Obec I. typu

„Opatrovnictví přesunout na obce s rozšířenou působností. Finanční příspěvek neodpovídá vynaloženým finančním nákladům. Při opatrovnictví je nutné využívat právní služby a konzultace se sociálním odborem ORP.“

Obec I. typu

„Umožnit přenos agendy veřejného opatrovnictví veřejnoprávní smlouvou.“

Obec I. typu

Pro obce je také zatěžující **evidence trvalého pobytu a jeho rušení**. Zatímco evidenci vnímají obce jako rutinní a téměř nezatěžující činnost, rušení trvalého pobytu představuje výraznou administrativní a kapacitní zátěž. Obce opakovaně poukazovaly

na to, že rušení trvalého pobytu je spojeno s komplikovaným a časově náročným správním řízením, v němž často figurují nespolupracující nebo obtížně dohledatelné osoby. Správní řízení vyžaduje opakované doručování, šetření v místě, komunikaci s dalšími institucemi a zapojení značné pracovní kapacity, kterou malé obce často nemají k dispozici.

„Evidování TP je nezatěžující činností, ale rušení TP spíše zatěžující až velmi zatěžující s ohledem na administrativně náročné správní řízení a zpravidla problematickou komunikaci s účastníkem řízení, kterému je TP rušen.“

Obec I. typu

„... za jednu z časově nejnáročnějších činností považujeme především řízení o zrušení trvalého pobytu u osob, které nekomunikují nebo nespolupracují. Tento proces bývá administrativně složitý, zdoluhavý a často vyžaduje opakované pokusy o doručení, šetření v místě i spolupráci s dalšími institucemi, což výrazně zatěžuje pracovní kapacitu malých obecních úřadů.“

Obec I. typu

Zatímco některé obce řeší tuto agendu ve spolupráci se sousední obcí formou veřejnoprávní smlouvy, jiné by uvítaly systémové řešení, jako například převedení agendy zrušení trvalého pobytu na nadřízené úřady (např. ORP), které by měly dostatečné kapacity i odborné zázemí:

„V agendě trvalých pobytů bych uvítala převedení správního řízení o zrušení trvalého pobytu na "vyšší" úřad.“

Obec I. typu

Obce dále považují za velmi zatěžující součást přenesené působnosti agendu **projednávání přestupků**, a to zejména kvůli personálním, administrativním a finančním nárokům. Menší obce často čelí potížím se zajištěním potřebně kvalifikovaných členů přestupkových komisí, které jsou přitom zákonem vyžadovány. Náklady spojené s odměnami právníků a členů komise výrazně převyšují přínosy z vybraných pokut, které jsou podle obcí zanedbatelné.

„Projednávání přestupků je pro menší obce či města velmi zatěžující – např. sehnat členy přestupkové komise, kteří mají potřebnou kvalifikaci a zájem.“

Obec II. typu

Obce také kritizovaly fakt, že Policie ČR mnohdy předává obcím i banální případy, které sama neřeší, čímž na obce přenáší administrativní zátěž. V kombinaci s povinností

zřizovat přestupkovou komisi vedenou právníkem jde podle obcí o extrémně neefektivní a nákladný model:

„... (Agenda projednání přestupků je – pozn. autora) pro obec značně nevýhodná a velmi zatěžující (Policie ČR označuje často za přestupky i naprosto banální konfliktní situace, které sama nechce řešit (např. pokutou na místě), tyto přestupky jsou ve velkém počtu předávány obci, která musí mít povinně zřízenou přestupkovou komisi vedenou právníkem – s tím je spojena doslova extrémní administrativní, personální i finanční zátěž).“

Obec I. typu

V řadě komentářů zazníval návrh na převod této agendy na Policii ČR, nebo centralizaci přestupkového řízení na ORP či krajských úřadech. Argumenty zahrnují nejen neefektivnost, ale i negativní dopady na mezilidské vztahy v obci a nedostatečný respekt účastníků řízení vůči obecním orgánům:

„Nejvíce zatěžující agenda jsou přestupky. Jsou náročné na kvalifikaci a řízení o přestupcích je složité a jako "malý soud" a naprosto bez efektu. Měla by se rozšířit kompetence policie a nezatěžovat obec.“

Obec I. typu

„Podle mne by agenda přestupků měla být projednávána pouze na ORP čistě úředníky, nikoli komisemi. Tato agenda zbytečně zatěžuje "jedničkové" obce (administrativně, finančně), narušuje vztahy na obcích (sousedské) i mezi obcemi (častá delegace kvůli podjatosti) a v konečném důsledku nemají účastníci ani respekt k úředním osobám, nemluvě o doručování (z toho mají často "srandu").“

Obec I. typu

Obce rovněž opakovaně zmiňovaly jako zatěžující agendu **povolování kácení dřevin mimo les**. Tato agenda je podle mnoha komentářů problematická především kvůli svým odborným nárokům – malé obce často nemají dostatečné personální ani expertní zajištění, a přesto se od nich očekává, že budou vydávat správní rozhodnutí v oblasti ochrany životního prostředí.

„prosím zrušit obcím kácení stromů – tuto agendu by měl vykonávat odborný orgán ochrany“

Obec II. typu

„Agendy vyžadující odbornost, např. povolování kácení dřevin, ... apod. by měl vykonávat školený úředník – odborník. Ne starosta malé obce.“

Obec I. typu

Na druhou stranu zazněla i kritika současných požadavků na ZOZ, které jsou podle některých obcí nepřiměřené rozsahu skutečně vykonávané agendy. Starostové, kteří agendu dlouhodobě vykonávají, poukazovali na to, že nutnost složit celou ZOZ je pro ně neefektivní, pokud z jejího rozsahu potřebují jen malý díl:

„Považujeme za potřebné přehodnotit – snížit nároky na povinnost zvláštní odborné způsobilosti v plném rozsahu pro agendy, u kterých je vykonávána jen minimální část z celého rozsahu ZOZ (např. povolování kácení dřevin je součástí ZOZ v oblasti životního prostředí, přičemž jiná agenda životní prostředí u nás vykonávána není a úředník musí nyní zvládnout celou ZOZ, ačkoli z ní potřebuje a využije jen zanedbatelnou část z celé oblasti).“

Obec II. typu

Stejně jako v jiných náročných agendách, i zde se obce přiklání k řešení, které by spočívalo v převedení výkonu této agendy na ORP nebo jiné odborné orgány, které mají kapacity i kvalifikovaný personál:

„Agendu kácení stromů by dle mého názoru měl vykonávat odbor ŽP (životního prostředí – pozn. autora) obce s rozšířenou působností.“

Obec I. typu